

تشریح

مبلغان (۲)

مقدمه

دیر زمانی است که اداره پاسخ به سؤالات جامعة الزهراء علیها السلام حوزه علمیه خواهران قم، جوابگوی سؤال‌های فقهی بانوان پرسش‌گر و مشاور و همراه ره‌پویان معارف الهی در سطحی گسترده (حضوری، تلفنی و مکاتبه‌ای) می‌باشد و طبعاً از این رهگذر می‌بایست آراء و نظرات مراجع عظام دام‌نعم‌العلی را از آخرین منابع و مآخذ فقهی آنان به طور مستند به دست آورد.

بر همین اساس مجموعه‌ای از موضوعات فقهی با درختواره موضوعی در مسائل مستحدثه و موارد مبتلا به بانوان با آراء مراجع عظام دام‌نعم‌العلی برای دسترسی آسان اساتید به پاسخ صحیح، تهیه و تنظیم گردیده است. اطلاعات سایت و مجموعه حاضر نمونه‌ای از پنجاه موضوع فقهی است که حاصل تلاش محققین و اساتید مجرب در بخش تحقیقات و استفتائات اداره پاسخ به سؤالات جامعة الزهراء علیها السلام می‌باشد.

پیش از بهره‌برداری از این مجموعه لازم است نکات ذیل مورد توجه خوانندگان محترم قرار گیرد:

۱. ترتیب اسامی مراجع عظام بر اساس حروف الفبا می‌باشد.
۲. موجود نبودن فتوای بعضی از مراجع در برخی از مسائل به لحاظ عدم دسترسی به پاسخ مستند آن مسئله از دفتر معظم‌له بوده است.
۳. اصل تمامی استفتائات و تاریخ ارسال و دریافت آن، در آرشیو اداره پاسخ به سؤالات موجود می‌باشد.

خواهشمند است در صورت مشاهده هر گونه سهو و خطا در کتاب، با شماره ۰۲۵۳۲۱۱۲۳۵۹ تماس حاصل فرمائید.

شایان ذکر است به علت استقبال پاسخگویان به مسائل شرعی در سراسر کشور و معینه‌ها و مبلغین حج و عمره از مجموعه سؤالات و پاسخ‌های موجود، موسوعه فوق‌الذکر به صورت جزوه و کتاب در ۵۰ موضوع فقهی با بیش از ۱۸۰۰۰ پرسش و پاسخ فقهی از آراء مراجع تهیه شده و کلیه مطالب آن در سایت پاسخ به سؤالات قابل دسترسی می‌باشد.

اساتید مجرب اداره پاسخ به سؤالات دینی جهت رفع سؤالات و مسائل مستحدثه و محل تأمل، مشاور و پاسخگوی سؤالات فقهی و اعتقادی شما مبلغین گرامی هستند.

۱. پاسخگویی و مشاوره تلفنی سؤالات شرعی و اعتقادی بانوان:

۰۲۵ - ۳۱۷۶۸

۲. پاسخگویی و مشاوره حضوری سؤالات شرعی و اعتقادی، تاریخی، تربیتی و اخلاقی بانوان:

جامعه الزهراء علیها السلام، ساختمان مدیریت، طبقه اول

۳. پاسخگویی و مشاوره مکاتبه‌ای سؤالات شرعی و اعتقادی، تاریخی، تربیتی و اخلاقی بانوان:

مراجعه به سایت پاسخ به سؤالات فقه و معارف www.pasokhbesoalat.ir

مبلغین گرامی می‌توانند آخرین و جدیدترین استفتائات را از سایت، پیام رسان سروش و کانال تلگرام اداره پاسخ به سؤالات دریافت نمایند:

آدرس سایت پاسخ به سؤالات فقه و معارف: www.pasokhbesoalat.ir

آدرس پیام‌رسان تلگرام فقه و معارف: @edarepasokh

آدرس پیام‌رسان سروش فقه و معارف: @pasokhbesoalat

قابل ذکر است مقلّدين مقام معظم رهبری -دام ظلّه العالی- با شماره‌های ۷-۲۵۳۷۱۱۲۲۵۳ و مقلّدين ساير مراجع عظام -دام نفعهم العالی- با شماره ۰۲۵۳۱۷۶۸ می‌توانند جهت پرسش سؤالات شرعی خود، صبح‌ها ساعت ۸ الی اذان ظهر و عصرها ساعت ۱۹-۱۶ (نیمسال اول) و ۱۸-۱۵ (نیمسال دوم) تماس بگیرند.

- شماره تماس دفتر برگزاری دوره‌های تربیت استاد پاسخگو ۰۲۵۳۲۱۱۲۰۷۸
- شماره تماس سفارش محصولات فرهنگی ۰۲۵۳۲۱۱۲۳۵۹
- شماره تماس امور اداری ۰۲۵۳۲۱۱۲۴۵۲-۸

«و من الله التوفیق»

جامعه الزهراء عليها السلام معاونت فرهنگی - تبلیغی

اداره پاسخ به سؤالات دینی

زمستان ۱۳۹۸

فهرست

نماز

- ۹..... ندانستن مقدار نمازهای قضاء
- ۱۰..... ترتیب در خواندن نمازهای قضا
- ۱۴..... قضای نماز و روزه والدین
- ۱۹..... حکم نماز جمعه در زمان غیبت امام عصر (عجل الله تعالی فی فرجه الشریف)
- ۲۳..... عدم رعایت تجوید امام جماعت
- ۲۶..... اقتدا به امام جماعت ناشناس
- ۲۸..... امام جماعت زن
- ۳۱..... وجود حائل در نماز جماعت
- ۳۲..... انجام رکوع و سجود به صورت اشاره در نوافل
- ۳۶..... نیابت از حیّ در نماز مستحبی
- ۴۰..... زمان قضا شدن نماز ظهر و عصر
- ۴۶..... انداختن چادر روی صورت (هنگام نماز)
- ۵۰..... نحوه ی قیام، رکوع و سجود نمازگزار ناتوان
- ۵۴..... کیفیت گذاشتن شست پا برای فرد معذور
- ۵۵..... کیفیت گذاشتن کف دست برای فرد معذور
- ۵۸..... بلند شدن بی اختیار سر از سجده
- ۶۱..... دعا کردن به زبان غیر عربی
- ۶۴..... گفتن «عجل فرجه» بعد از صلوات تشهد
- ۶۶..... اعاده نماز به علت عدم حضور قلب
- ۶۸..... رعایت تقدّم مرد بر زن در نماز

روزه

- ۷۵ وظیفه باردار و شیرده برای روزه
- ۸۳ ترک روزه‌ی ماه مبارک رمضان و قضای آن به علت بارداری و شیردهی
- ۹۲ حیض شدن روزه‌دار بین غروب و مغرب
- ۹۳ معیار امساک و افطار با اذان رسانه‌ها
- ۹۶ تزریق آمپول در حال روزه
- ۹۹ تأخیر قضای روزه‌ی ماه رمضان به علت عذر و کفاره آن

نماز و روزه مسافر

- ۱۰۷ میزان در مسافت شرعی
- ۱۰۹ وظیفه مسافر در محل اقامت بعد از انصراف از قصد
- ۱۱۴ محاسبه ده روز در سفر

از

نماز

نداستن مقدار نمازهای قضاء

سؤال: فردی نمی داند که از زمان بلوغ خود چه مقدار نماز قضا بر ذمه دارد و به علت داشتن وسواس، مقدار سالهای زیادی را در نظر می گیرد و همین منجر شده که اصلاً برای خواندن نمازها شروع به کار نکند. لطفاً بفرمایید تکلیف او چیست؟

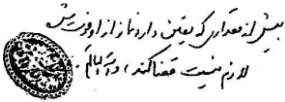
آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، تبریزی رحمته الله علیه، خویی رحمته الله علیه، سیستانی رحمته الله علیه، شبیری زنجانی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، مکارم شیرازی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه و حید خراسانی رحمته الله علیه :

به مقدار اقل که یقین دارد قضای آن را به جا می آورد (و اعتنایی به وسواس خود نکند).^۱

۱. امام خمینی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۰۲، م ۱۳۸۳ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۸۰، م ۲۶
- آیت الله اراکی رحمته الله علیه : العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۸، م ۳۱ و توضیح المسائل، ص ۲۵۱، م ۱۳۷۵
- آیت الله بهجت رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۲۱، م ۱۱۲۳ و وسیلة النجاة، ص ۲۵۷، م ۹۱۰
- آیت الله تبریزی رحمته الله علیه : منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۰۶، م ۷۲۸ و توضیح المسائل، ص ۲۱۲، م ۱۳۹۲
- آیت الله خویی رحمته الله علیه : العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۵۴، م ۲۶ و توضیح المسائل، ص ۲۴۱، م ۱۳۹۲
- آیت الله سیستانی رحمته الله علیه : منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۴۸، م ۷۲۸ و توضیح المسائل جامع، ص ۴۷۲، م ۱۶۵۵
- آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۸۸، م ۱۳۹۲
- آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه : هداية العباد، ج ۱، ص ۱۷۰، م ۹۸۴ و توضیح المسائل، ص ۲۷۸، م ۱۳۹۲
- آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه : العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۵۷، م ۲۶ (۱۸۰۲) و توضیح المسائل، ص ۲۳۰، م ۱۳۹۷
- آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه : هداية العباد، ج ۱، ص ۲۰۰، م ۹۸۴ و توضیح المسائل، ص ۲۴۱، م ۱۳۹۲
- آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۲۷، م ۱۱۹۹ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۳۱، م ۲۶۱
- آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه : العروة الوثقی، ص ۱۴۹، م ۲۶ و توضیح المسائل، ص ۲۷۴، م ۱۳۸۲
- آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۴۹، م ۱۳۹۱ و منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۲۵، م ۷۲۸

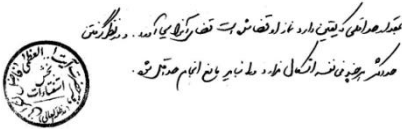
آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی

بیش از مقداری که یقین دارد نماز از او فوت شده لازم نیست قضا کند.

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته الله

به مقدار حداقلی که یقین دارد نماز او قضا شده است قضای آن را بجا آورد. و در نظر گرفتن حداکثر هر چند فی نفسه اشکال ندارد ولی نباید مانع انجام حداقل شود.

ترتیب در خواندن نمازهای قضا

سؤال: آیا ترتیب در قضای نمازهای یومیه، در موارد ذیل لازم است؟

الف) بین ظهرین و عشاءین

ب) بین نمازهای قضا شده یک روز یا چند روز

امام خمینی رحمته الله

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند چه نداند.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۲۵، ۸۴

توضیح المسائل، ص ۲۰۱، م ۱۳۷۵ و ۱۳۷۷

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) ترتیب لازم است.

ب) اگر ترتیب نمازهای قضا شده را بداند ترتیب لازم است و اگر ترتیب را نداند، در صورتی که خواندن نمازهای قضا شده به ترتیب برای او مشقت زیاد نداشته باشد، ترتیب لازم است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۷۷، م ۱۶
توضیح المسائل، ص ۲۵۰، م ۱۳۶۸

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) ترتیب لازم است.

ب) اگر ترتیب نمازهای قضا شده را بداند بنابر اظهر و احوط ترتیب لازم است؛ اما اگر نداند و گمان هم ندارد بنابر اقوا ترتیب لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، م ۱۱۱۹
وسيلة النجاة، ص ۲۵۶، با استفاده از م ۹۰۵ (۸)

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند چه نداند.

توضیح المسائل، ص ۲۱۱، م ۱۳۸۴
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۰۵، م ۷۲۴

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست.

اجوبة الاستفتائات، ص ۱۰۶، با استفاده از س ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۳
با استفاده از استفتاء کتبی موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

(الف) ترتیب لازم است.

(ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند چه نداند.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۵۵۱، م ۱۶
توضیح المسائل، ص ۲۳۹، م ۱۳۸۴

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

(الف) ترتیب لازم است.

(ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند، چه نداند.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۲۲۳، م ۱۶
توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۴۷۲، م ۱۶۵۲

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله

(الف) ترتیب لازم است.

(ب) ترتیب لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۲۸۴، م ۱۳۸۴

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

(الف) ترتیب لازم است.

(ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند چه نداند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۶۹، م ۹۷۹
توضیح المسائل، ص ۲۷۶ و ۲۷۷، م ۱۳۸۴ و ۱۳۸۶

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

(الف) ترتیب لازم است.

(ب) اگر ترتیب نمازهای قضا شده را بداند بنابر احتیاط واجب ترتیب لازم است و اگر ترتیب نمازهای قضا شده را نداند، ترتیب لازم نیست.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۵۵۴، م ۱۶
توضیح المسائل، ص ۲۳۰، م ۱۳۹۳ و ۱۳۹۵

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند چه نداند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۹۹، م ۹۷۹

توضیح المسائل، ص ۲۴۰، م ۱۳۸۶

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۲۲۶، م ۱۱۹۸

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۶۲۷ و ۶۲۸، م ۱۶

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۲۷۳، م ۱۳۷۵

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۴۹، م ۱۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) ترتیب لازم است.

ب) ترتیب لازم نیست. چه ترتیب نمازهای قضا شده را بداند چه نداند.

توضیح المسائل، ص ۴۵۲، م ۱۳۸۳

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۲۴، م ۷۲۴

قضای نماز و روزه والدین

سؤال: قضای نماز و روزه والدین بر عهده چه کسی است؟

امام خمینی رحمته الله

چنانچه پدر از روی نافرمانی نماز و روزه را ترک نکرده و می‌توانسته قضا کند بر پسر بزرگ‌تر واجب است. اگر از روی نافرمانی هم ترک کرده بنابر احتیاط واجب باید همین‌طور عمل کند و نیز روزه‌ای که در سفر نگرفته، اگر چه نمی‌توانسته قضا کند، احتیاط واجب آن است که پسر بزرگ‌تر قضا نماید یا برای آن اجیر بگیرد. (مادر ملحق به پدر نمی‌شود)

تحریرالوسیله، ج ۱، ص ۲۲۷، م ۱۶

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۹۱ و ۵۹۲، فصل فی قضاء الولی

آیت‌الله اراکی رحمته الله

قضای نماز و روزه پدر و مادر در هر صورت بر پسر بزرگ‌تر واجب است خودش قضا کند یا اجیر بگیرد. و نیز روزه‌ای را که در سفر نگرفته‌اند اگر چه نمی‌توانسته‌اند قضا کنند.

توضیح المسائل، ص ۲۵۲، م ۱۳۸۲

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۹۱ و ۵۹۲، فصل فی قضاء الولی

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر نماز و روزه پدر به جهت عذری مثل خواب یا بیماری ترک شده بر پسر بزرگتر واجب است و همچنین بنابر احتیاط واجب آنچه بدون عذر فوت شده و بنابر احتیاط قضای نماز و روزه مادر نیز واجب است.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۲۵۸، م ۹۱۶، ش ۱۶، قضاء الولد الاکبر

عن الوالدین و ص ۳۲۵، م ۱۳

استفتائات، ج ۲، ص ۲۴۱، م ۲۴۰۷ و ص ۲۴۴، م ۲۴۱۹

آیت الله تبریزی رحمته الله

اگر پدر نماز خود را به جا نیاورده باشد و می توانسته است قضا کند، و بنابر احتیاط، هر چند از روی نافرمانی ترک کرده باشد، بر پسر بزرگترش تا مقداری که حرجی نباشد واجب است که بعد از مرگش به جا آورد، یا برای او اجیر بگیرد و قضای نمازهای مادر بر او واجب نیست هر چند بهتر است.

توضیح المسائل، ص ۲۴۸، م ۱۳۹۹

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۰۷، م ۷۳۷

آیت الله خامنه ای رحمته الله

قضای نماز و روزه (فوت شده) پدر بر پسر بزرگتر واجب است و همچنین بنابر احتیاط واجب نماز و روزه فوت شده مادر و همچنین اگر پدر و مادری اصلاً نماز نخوانده باشد بنابر احتیاط واجب بر پسر بزرگتر واجب است.

اجوبة الاستفتائات، ص ۱۰۹، با استفاده از م ۵۴۷، ۵۴۲ و ۵۴۸

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

بر پسر بزرگ‌تر واجب است نماز و روزه فوت شده پدر را که می‌توانست انجام دهد قضا کند و بنابر احتیاط هر چند از روی نافرمانی ترک کرده باشد و قضای نمازهای مادر بر او واجب نیست هر چند بهتر است.

توضیح المسائل، ص ۲۴۲ و ۲۹۳، م ۱۳۹۹ و ۱۷۲۱

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۵۶۴، فصل فی قضاء الولی

آیت‌الله سبحانی رحمته‌الله

اگر پدر و بنابر احتیاط مادر نماز خود را به جا نیاورده باشند، و می‌توانسته‌اند قضا کنند، بر پسر بزرگ‌ترشان که پس از فوت آنها در حال حیات است واجب است که بعد از مرگشان به جا آورد، یا برای آنها اجیر بگیرد.

توضیح المسائل، ص ۲۹۰، م ۱۰۸۶

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

اگر پدر نماز خود را به جا نیاورده باشد و می‌توانسته قضا کند چنانچه از روی نافرمانی ترک نکرده باشد، بر پسر بزرگ‌تر - بنابر احتیاط - واجب است که بعد از مرگش به جا آورد، یا برای او اجیر بگیرد. و قضای نمازهای مادر بر او واجب نیست، هر چند بهتر است.

توضیح المسائل جامع، ص ۴۷۵، م ۱۶۶۴

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۲۳۷، فصل فی قضاء الولی

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر پدر و مادر نماز خود را به جا نیاوردند در حالی که می توانسته اند قضا کنند هر چند از روی نافرمانی ترک کرده باشند بر پسر بزرگتر لازم است که اگر دیگری نماز پدر و مادر را به جا نیاورد، او به جا بیاورد یا دیگری را به نماز وادار کند یا برای آنها اجیر کند.

توضیح المسائل، ص ۲۸۹، م ۱۳۹۹

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

قضای نماز پدر که به جهت عذری به جا نیاورده باشد بر پسر بزرگتر واجب است و اگر از روی نافرمانی انجام نداده باشد بنابر احتیاط، واجب است و بنابر احتیاط واجب رعایت این حکم در مورد مادر لازم است. بلکه در صورتی که مادر وصیت نکرده باشد، و پسر هم نداشته باشد احتیاط واجب این است که پسر بزرگتر از اولیاء میت نماز و روزه را قضا کند و با نبود آنها دختر قضا کند.

توضیح المسائل، ص ۲۸۰، م ۱۳۹۹

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۷۰، م ۹۹۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر پدر نماز را به جهت عذری بجا نیاورده باشد بر پسر بزرگتر واجب است قضا کند و یا اجیر بگیرد و اگر از روی نافرمانی ترک کرده بنابر احتیاط واجب قضا کند و اگر پدر روزه را به جهت مرض یا سفر نگرفته باشد بنابر احتیاط واجب در صورتی که در زمان حیات می توانسته قضا کند و نکرده باید قضا کند. احتیاط واجب آن است که پسر بزرگتر نماز و روزه فوت شده مادر را قضا نماید.

توضیح المسائل، ص ۲۳۱، نماز قضای پدر و مادر

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۶۷ (فی قضاء الولی)

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله علیه

قضای روزه پدر که به جهت عذری به جا نیاورده باشد بر پسر بزرگ‌تر واجب است قضا نماید هر چند نتوانسته قضا کند و اگر از روی نافرمانی ترک کرده بنابر احتیاط واجب قضا نماید. و این حکم در مورد مادر نیز بنابر احتیاط واجب رعایت شود. بلکه در صورتی که وصیت نکرده باشد، و پسر هم نداشته باشد احتیاط واجب این است که پسر بزرگ‌تر از اولیاء میت نماز و روزه را قضا کند و با نبود آن‌ها دختر قضا کند.

توضیح المسائل، ص ۲۴۳، م ۱۳۹۹

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۰۱، صلاة القضاء

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

نماز و روزه‌هایی که از روی نافرمانی نبوده و پدر یا مادر توانایی بر قضا داشته‌اند، واجب است پسر بزرگ‌تر قضا کند. نماز و روزه‌ایی که از روی نافرمانی نگرفته بنابر احتیاط مستحب قضا کند. روزه‌هایی که در سفر نگرفتند هرچند توانایی قضای آن را پیدا نکنند احتیاط آن است که قضا نماید.

توضیح المسائل، ص ۲۴۲، م ۱۲۰۵

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

نماز و روزه پدر و مادر که می‌توانستند قضا کنند بر پسر بزرگ‌تر واجب است قضا کند یا اجیر بگیرد. نماز و روزه که در سفر نگرفته‌اند اگر چه نمی‌توانسته‌اند قضا کنند بنابر احتیاط واجب قضا کند. نماز و روزه که از روی طغیان و تمرد به جا نیاورده‌اند واجب نیست این حکم درباره پدر ثابت است و نسبت به مادر نیز احتیاط واجب آن است که مراعات شود.

توضیح المسائل، ص ۲۷۵، م ۱۳۸۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

نماز و روزه های قضای پدر که می توانسته قضا کند بر پسر بزرگ تر واجب است. و نماز و روزه هایی که از روی نافرمانی ترک کرد بنابر احتیاط واجب قضا کند و قضا روزه و نماز های مادر (بنابر احتیاط مستحب) پسر بزرگتر قضا کند.

توضیح المسائل، ص ۲۵۰، م ۱۳۹۸ و ص ۲۹۹، م ۱۷۲۰

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۲۶، م ۷۳۷

حکم نماز جمعه در زمان غیبت امام عصر (عجل الله تعالی فی فرجه الشریف)

سؤال: الف) آیا نماز جمعه کفایت از نماز ظهر می کند؟

ب) آیا در زمان غیبت نماز جمعه واجب است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

الف) بله کفایت می کند. بنابر احتیاط مستحب نماز ظهر را هم بخواند.

ب) بله، واجب تخیری است و افضل از ظهر می باشد.

استفتائات، ج ۱، ص ۲۶۸، س ۴۳۸

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۳۱، م ۱

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

الف) بله، کفایت می کند.

ب) بله، واجب تخیری است و افضل از ظهر می باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۶۷، م ۱۴۸۸ و ۱۴۸۹

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۲۵۸، م ۱۴۸۸ و ۱۴۸۹

آیت الله بهجت رحمته الله

(الف) بله، کفایت می‌کند.

(ب) بله، واجب تخیری است.

توضیح المسائل، ص ۲۳۶، م ۲

استفتائات، ج ۲، ص ۲۶۴، س ۲۵۰۲

آیت الله تبریزی رحمته الله

(الف) بله، کفایت می‌کند و احتیاط واجب حضور در آن است.

(ب) بله، واجب تخیری است.

استفتائات، ج ۱، ص ۱۳۱، س ۶۲۷ و ۶۳۰

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۸۹، الفصل الثالث العشر،

و ص ۱۹۰، السادس

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

(الف) بله، کفایت می‌کند.

(ب) بله واجب تخیری است، ولی خودداری از شرکت در آن به صورت دائمی وجه شرعی ندارد.

اجوبة الاستفتائات، ص ۱۲۴، س ۶۱۱ و ۶۰۹

آیت الله خویی رحمته الله

(الف) بله، کفایت می‌کند و احتیاط واجب حضور در آن است.

(ب) بله واجب تخیری است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۸۵ و ۱۸۶، الثالث

استفتائات، ص ۵۷، س ۱۷۶ و ۱۷۷

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) بله، کفایت می کند.

ب) بله، واجب تخییری است و افضل از ظهر می باشد.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۵۰۱، م ۱۷۸۴

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۳۰۷، الثالث

آیت الله شبیری رحمته الله علیه زنجانی

الف و ب) در زمان غیبت امام عصر «عجل الله فرجه الشریف» با امکان حضور در نماز جمعه با شرائط معتبر از مجتهد دیگر با رعایت شرط اعلمیت تقلید شود.

توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۷۴۲

آیت الله صافی رحمته الله علیه گلپایگانی

الف) احتیاط واجب آن است که نماز جمعه کفایت از نماز ظهر نمی کند هر چند به اذن فقیه باشد و در صورت خواندن نماز جمعه احتیاط واجب خواندن نماز ظهر است.

ب) در زمان غیبت، وجوب نماز جمعه معلوم نیست و خواندن نماز جمعه در زمان غیبت احتیاطاً و به رجاء مطلوبیت جایز است، ولی در حال حاضر خلوت ماندن نماز جمعه موجب ضعف مومنین در حفظ مواضع اسلامی است در حدی که شوکت این مراسم محفوظ بماند مؤمنین شرکت نمایند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۷۴، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴ و ۱۰۱۵

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۱۰۰، س ۳۵۱

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

الف) بله، کفایت می‌کند. بنابر احتیاط مستحب نماز ظهر را هم بخواند.

ب) بله واجب تخییری است. ولی نماز جمعه افضل است.

توضیح المسائل، ص ۲۴۹، ۱۵۲۹م و ۱۵۳۰

جامع المسائل، ج ۱، ص ۱۲۰، س ۴۳۳

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

الف) احتیاط واجب مجزی نبودن نماز جمعه از ظهر است اگر چه به اذن فقیه باشد.

ب) در زمان غیبت وجوب نماز جمعه معلوم نیست و خواندن نماز جمعه در زمان غیبت احتیاطاً و به رجاء مطلوبیت جایز است.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۲۰۶، ۱۰۱۵، ۱۰۱۴ و ۱۰۱۳

مجمع المسائل، ج ۱، ص ۲۵۱، س ۲۲

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

الف) کسی که نماز جمعه را به جا آورد، واجب نیست نماز ظهر را هم بخواند. ولی به هنگام تشکیل حکومت اسلامی احتیاط در انجام نماز جمعه است.

ب) بله، واجب تخییری است.

استفتائات، ج ۲، ص ۱۳۳، س ۳۵۶ و ۳۵۷

توضیح المسائل، ص ۱۲۹، م ۶۷۱

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

الف) بله، کفایت از نماز ظهر می‌کند و بهتر آن است که انسان در نماز جمعه شرکت نماید.

ب) واجب تخییری است و افضل از ظهر است.

توضیح المسائل، ص ۱۵۵، م ۷۳۴

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۶۶، س ۲۱۵ و ۲۱۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

(الف) اگر نماز جمعه را با شرایط خواند از نماز ظهر کفایت می کند.

(ب) بله، واجب تخییری است و افضل از ظهر است.

توضیح المسائل، ص ۳۳۳، م ۷۳۹

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۰۶، الثالث

عدم رعایت تجوید امام جماعت

سؤال: آیا می توان به امام جماعتی که از نظر تجوید در نماز اشکال دارد اقتدا کرد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر غلط در اداء کلمات باشد بطوری که بگویند غلط می خواند اقتدا جایز نیست و در تزئین کلمات باشد اقتدا جایز است و مقدار واجب قرائت همان است که در رساله مذکور است.

اگر غلط در اداء کلمات باشد بطوری که بگویند غلط می خواند اقتدا جایز نیست
و در تزئین کلمات باشد اقتدا جایز است و مقدار واجب قرائت همان است که در رساله مذکور است

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

ملاک صحت قرائت عبارت است از رعایت اداء حروف از مخارج آن به طوریکه اهل لسان آن را اداء آن حرف بدانند نه حرف دیگر و رعایت محسنات تجوید لازم نیست.

ملاک صحت قرائت عبارت است از رعایت اداء حروف از مخارج آن
به طوری که اهل لسان آن را اداء آن حرف بدانند نه حرف دیگر و رعایت
محسنات تجوید لازم نیست.

آیت الله سبحانی رحمته الله علیه

اگر مربوط به صحت قرائت باشد نمی‌توان، اقتدا کرد مثلاً نتواند حروف را از مخارج ادا کند.

بسمه تعالی
اگر مربوط به صحت قرائت باشد
نمی‌توان، اقتدا کرد مثلاً نتواند
حروف را از مخارج ادا کند.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر عرفاً قرائت او صحیح باشد اشکال ندارد.

بسمه تعالی
اگر عرفاً قرائت او صحیح باشد اشکال ندارد.
۲۹ / ۳۰ / ۱۴۴۰
۳۰۰۰ (مخارج و اصوات سیستانی)

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

عدم رعایت قواعد تجویدی بیش از میزانی که در قرائت نماز، واجب است اشکالی ندارد.

بسمه تعالی

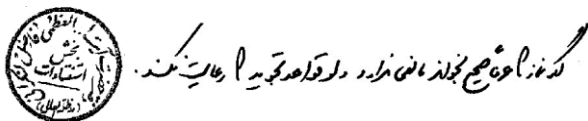
عدم رعایت قواعد تجویدی بیش از میزانی که در قرائت نماز، واجب است اشکالی ندارد.

۱۲ رجب المرجب ۱۴۴۰
۱۳۰۳
دفتر استفتائات
مجلس آیت الله العظمی خراسانی (مد ظله العالی)

رعایت تمام قواعد تجوید لازم نیست و در فرض سؤال چنانچه قرائت را به عربی صحیح بخواند مانعی ندارد.

اگر نماز را عرفاً صحیح بخواند مانعی ندارد ولو قواعد تجوید را رعایت نکند.

باید قرائت را به صورت صحیح عرفی انجام داد و رعایت تجوید لازم نیست.

ماہد قرائت راہ صورت صحیح عرفی انجام دادو

اگر قرائتش صحیح باشد، کافی است.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

اقتدا به امام جماعت ناشناس

سؤال: آیا بدون دانستن نام امام جماعت یا دیدن صورت وی می‌توان به او اقتدا کرد؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، خویی رحمته الله علیه، شبیری زنجانی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه و حید خراسانی رحمته الله علیه :
در صورت احراز عدالت اشکال ندارد دانستن اسم یا دیدن شخص او ضرورت ندارد.^۱

۱. امام خمینی رحمته الله علیه : تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۴۱، فصل (فی صلاة الجماعة) با استفاده از م ۳ و توضیح المسائل، ص ۲۱۰، م ۱۴۳۵ و ص ۲۱۱، با استفاده از م ۱۴۶۰
 - آیت الله اراکی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۶۱، م ۱۴۴۵ و ص ۲۶۲، با استفاده از م ۱۴۵۲ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۰۱، م ۹
 - آیت الله بهجت رحمته الله علیه : استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی
 - آیت الله خویی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۵۲، با استفاده از م ۱۴۶۹ و العروة الوثقی، ص ۵۷۳، م ۹
 - آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۳۰۰ و ۳۰۱، با استفاده از م ۱۴۶۲ و ۱۴۶۹
 - آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۴۴، با استفاده از م ۱۴۶۹ و هدایة العباد، ص ۲۰۴، م ۱۱۹۶
 - آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۵۴، با استفاده از م ۱۴۶۹ و هدایة العباد، ج ۱، صلاة الجماعة، ص ۲۴۲، با استفاده از م ۱۱۹۶
 - آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۲۸۷، با استفاده از م ۱۴۵۷ و التعليقات على كتاب العروة الوثقی، ص ۱۵۳
 - آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۴۶۶، م ۱۴۶۸ و منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۴۲، با استفاده از
- الثانی (الفصل الثالث)

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

در صورتی که از اقتداء عده‌ای مسئله‌دان و اهل عمل به احکام شرعیه به عدالت امام جماعت اطمینان پیدا کند کافی است و دانستن نام و دیدن صورت امام جماعت اثری ندارد.

بسم تعالی
در صورتی که از اقتداء عده‌ای مسئله‌دان و اهل عمل به احکام شرعیه
به عدالت امام جماعت اطمینان پیدا کند کافی است و دانستن
نام و دیدن صورت امام جماعت اثری ندارد و احکام

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در صورت احراز عدالت، اشکال ندارد.

در صورت احراز عدالت، اشکال ندارد.

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر بدانید عادل است و قرائت او صحیح است اشکال ندارد.

بسم تعالی
ع. اگر بدانید عادل است و قرائت او صحیح است اشکال ندارد.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

برای اقتداء به یک فرد باید عدالت او برای مأوم محرز شود و احراز عدالت از هر طریقی که باشد کافی است. هر چند نام او را ندانید.

بسم تعالی
برای اقتداء به یک فرد باید عدالت او برای مأوم محرز شود
و احراز عدالت از هر طریقی که باشد کافی است.

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

در صورتی که عدالت او را احراز کرده باشد اشکالی ندارد.

در صورتی که عدالت او را احراز کرده باشد اشکالی ندارد.

امام جماعت زن

سؤال: آیا زن می‌تواند امام جماعت برای زنان دیگر شود؟

امام خمینی رحمته الله

احتیاط واجب آن است که امام زن نیز مرد باشد.

تحریر الوسیله ، ج ۱، ص ۲۴۹، القول فی شرایط
الامام سطر سوم
توضیح المسائل، ص ۱۹۴، م ۱۴۵۳

آیت الله اراکی رحمته الله

جایز است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۲۹، م ۸
توضیح المسائل، ص ۲۶۱، با استفاده از م ۱۴۴۵

آیت الله بهجت رحمته الله

جایز است.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۲۹۲، شرایط امام جماعت،
م ۱۰۵۹
توضیح المسائل، ص ۲۲۹، با استفاده از م ۱۱۷۰

آیت الله تبریزی رحمته الله

جایز است. ولی واجب است در صف مأمومین باشد و از صف آنها جلوتر نباشد.

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، با استفاده از م ۱۴۶۲
المسائل المنتخبه، ص ۱۳۷، م ۶
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۲۱، الفصل الثالث با
استفاده از الاول

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

امامت زن برای زن جایز است.

اجوبة الاستفتاءات، ص ۱۲۲، م ۵۹۶

آیت الله خویی رحمته الله علیه

جایز است. ولی واجب است در صف مأمومین باشد و از صف آنها جلو تر نباشد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۴۲، الفصل الثالث، شرط
اول

المسائل المنتخبة، ص ۱۳۷، م ۶

توضیح المسائل، ص ۲۵۱، با استفاده از م ۱۴۶۲

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

بله ولی احتیاط واجب آن است که امام زن در صف مأمومین باشد و از صف آنها
جلو تر نباشد.

المسائل المنتخبة، ص ۱۶۷، م ۶

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۲۷۲، م ۸

توضیح المسائل، ج ۱، ص ۴۹۷، م ۱۷۶۵

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

جایز است.

توضیح المسائل، ص ۳۰۶، ۳۰۵، با استفاده از
م ۱۴۶۲ و ۱۴۶۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

امامت زن برای زن در غیر نماز میت کراهت دارد. و بهتر است که ردیف یکدیگر
بایستند و امام جلو تر از دیگران نبایستند.

توضیح المسائل، ص ۲۴۳، م ۱۴۶۲، ص ۲۵۴، م ۱۴۹۰

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۱۱، م ۱۲۴۲

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط واجب امام جماعت زن هم باید مرد باشد.

توضیح المسائل، ص ۳۳۸، م ۱۳۸۸

العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، ص ۶۰۱، م ۱۹۶۸

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

در غیر نماز میت احتیاط لازم آن است که زن امامت نکند هر چند مأوموم زن باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۵۳، م ۱۴۶۲

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۴۹، با استفاده از م ۱۲۴۳

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

امامت زن برای زن مانعی ندارد.

توضیح المسائل، ص ۲۳۷، م ۱۲۶۷

العروة الوثقی مع تعليقات، ج ۱، ص ۶۷۸، با استفاده

از فصل فی شرائط امام الجماعة

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

امامت زن برای زنان مانع ندارد.

التعليقات على كتاب العروة الوثقی، ص ۱۵۷

فصل فی الشرائط الامام الجماعة

توضیح المسائل، ص ۲۸۶، با استفاده از م ۱۴۵۰

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

امامت زن برای زن در غیر نماز میت کراهت دارد و احتیاط واجب آن است که همه

ردیف یکدیگر بایستند و امام جلوتر از دیگران نبایستند.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۴۲، الفصل الثالث، شرایط

امام جماعت

توضیح المسائل، ص ۲۵۹، م ۱۴۶۱ و ص ۲۶۳، م

وجود حائل در نماز جماعت

سؤال: آیا در بین صفوف جماعت بانوان وجود نرده‌های میله‌ای حکم حائل را دارد؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، تبریزی رحمته الله علیه، خامنه‌ای رحمته الله علیه، خویی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه، وحید خراسانی رحمته الله علیه:

حکم حائل را ندارد.^۱

آیت الله سبحانی رحمته الله علیه

آن چه مانع از رؤیت باشد مانند دیوار اشکال دارد ولی نرده میله‌ای مانع از رؤیت نیست.

این چه مانع از رؤیت باشد
اشکال دارد ولی نرده میله‌ای مانع
از رؤیت نیست - در مجلس

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: تحریر الوسیله، ج ۱، القول فی شرایط الجماعة، ص ۲۴۴، م ۱ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۱۱، شرائط جماعت، با استفاده از م ۵
- آیت الله اراکی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۱۱، فصل ۴۶، شرائط جماعت، با استفاده از م ۵
- آیت الله بهجت رحمته الله علیه: وسیلة النجاة، ص ۲۸۷ و ۲۸۸، (اعتبار عدم وجود الحائل) الاول
- آیت الله تبریزی رحمته الله علیه: منهاج الصالحین، ج ۱، شروط جماعت، ص ۲۱۸، با استفاده از م ۷۹۵
- آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه: تحریر الوسیله امام خمینی، ج ۱، القول فی شرایط الجماعة، ص ۲۴۴، م ۱
- آیت الله خویی رحمته الله علیه: منهاج الصالحین، ج ۱، الفصل الثاني، فی انعقاد الجماعة، ص ۲۳۹، با استفاده از م ۷۹۵
- آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه: هداية العباد، ج ۱، ص ۲۰۷، شروط جماعت، م ۱۲۱۴
- آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، شروط جماعت، ص ۵۸۲، فی شرائط الجماعة (احدها)
- آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه: هداية العباد، ج ۱، ص ۲۴۵، شروط جماعت، م ۱۲۱۱ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۱۱، با استفاده از م ۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه: العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۶۵۹، فصل فی شرائط الجماعة (احدها)

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه: التعلیقات عروة الوثقی، ص ۱۵۴، شرائط جماعت

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۳۹، يعتبر فی انعقاد الجماعة امور، م ۷۹۵

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط واجب مانع محسوب می‌شود.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۲۵۵، فی شرائط

الجماعة، با استفاده از م ۵، پاورقی ۸۱۷

انجام رکوع و سجود به صورت اشاره در نوافل

سؤال: آیا در نماز نافله در حال استقرار و اختیار می‌توان رکوع و سجده را با ایما و اشاره انجام داد؟

امام خمینی رحمته‌الله

خیر، با ایما و اشاره صحیح نیست، اگر انجام دهد بنابر احتیاط واجب نمازش باطل است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۱۸، فی الركوع، با استفاده از

م ۲۸

توضیح المسائل، ص ۱۳۸، با استفاده از م ۱۰۲۲ و

۱۰۲۴ و ص ۱۵۳، با استفاده از م ۱۰۴۵

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

خیر، رکوع و سجده با ایما و اشاره، صحیح نیست و نماز باطل است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۱۸، با استفاده از م ۲۸

المسائل الواضحه، ص ۱۸۴، با استفاده از م ۱۰۳۷ و

ص ۱۸۵، با استفاده از م ۱۰۴۳

آیت الله بهجت رحمته الله

خیر، رکوع و سجده؛ با ایماء و اشاره، صحیح نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۶۷، م ۸۵۴، و ص ۱۶۵، با
استفاده از م ۸۳۸ و ص ۱۶۷، با استفاده از م ۸۵۴
استفتائات، ج ۲، ص ۱۵۶، با استفاده از س ۲۰۵۱،
و ص ۱۵۸، با استفاده از س ۲۰۶۲

آیت الله تبریزی رحمته الله

خیر، رکوع و سجده؛ با ایماء و اشاره، صحیح نیست.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۷۵، الفصل الخامس فی
الركوع
توضیح المسائل، ص ۱۵۷، با استفاده از م ۱۰۳۱ و
ص ۱۶۰، با استفاده از م ۱۰۵۴

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در حال استقرار در مکانی باید هم قبله را مراعات کند و هم رکوع و سجود را به نحو
صحیح انجام دهد ولی مانع ندارد نافله را در حال اختیار هم نشسته بخواند.

در حال استقرار در مکانی باید هم قبله را مراعات کند و هم رکوع و
سجود را به نحو صحیح انجام دهد ولی مانع ندارد نافله را در حال اختیار هم
نشسته بخواند

آیت الله خویی رحمته الله

خیر، رکوع و سجده؛ با ایماء و اشاره، صحیح نیست و نماز باطل است.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۴۹۴، فصل فی
الركوع، م ۲۸ و ص ۴۹۵، با استفاده از فصل فی
السَّجود
توضیح المسائل، ص ۱۷۹، با استفاده از م ۱۰۵۴

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست و نماز باطل است.

العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۲، ص ۱۴۹، فصل فی
الركوع و ص ۱۵۸، فصل فی السَّجود، م ۲۸
توضیح المسائل جامع، ص ۳۶۱، با استفاده از م
۱۲۳۴ و ص ۳۵۶، با استفاده از م ۱۲۱۱ و ۱۲۱۲

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست.

توضیح المسائل، ص ۲۱۱، با استفاده از م ۱۰۳۱ و
ص ۲۱۵، با استفاده از م ۱۰۵۴

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۷۵، با استفاده از م ۱۰۵۴ و
ص ۱۷۲، با استفاده از ص ۱۰۳۱ و ۱۰۳۳
هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۱۳۳، با استفاده از م ۷۸۴ و
ص ۱۳۵، با استفاده از م ۷۹۴ و ۷۹۵

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست. اگر انجام دهد بنابر احتیاط
واجب نماز باطل است.

توضیح المسائل، ص ۲۴۴، با استفاده از م ۹۹۷ و
۹۹۹ و ص ۲۴۸، با استفاده از م ۱۰۱۷
العروة الوثقی مع تعليقات، ج ۱، ص ۴۸۵، با استفاده
از فصل فی الركوع و ص ۴۹۳، با استفاده از م ۲۸
و ص ۴۹۴، با استفاده از فصل فی السَّجود

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست و نماز باطل است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۱۱. با استفاده از فصل فی
الركوع

و ص ۵۱۸. با استفاده از م ۲۸ و فصل فی السجود
توضیح المسائل، ص ۱۷۸، با استفاده از م ۱۰۳۱ و
۱۰۳۳ و ص ۱۸۱، با استفاده از م ۱۰۵۴

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست و نماز باطل است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۵۵۸، با استفاده
از فصل فی الركوع و ص ۵۶۷، م ۲۸ و ص ۵۶۸، با
استفاده از فصل فی السجود
توضیح المسائل، ص ۱۷۴، با استفاده از م ۹۲۷ و
ص ۱۷۶، با استفاده از م ۹۴۴ و ۹۴۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست و نماز باطل است.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۴۱، م ۲۸ و
فصل فی الركوع و فصل فی السجود
توضیح المسائل، ص ۲۱۳، م ۱۰۴۶، ص ۲۰۹، با
استفاده از م ۱۰۲۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

خیر، رکوع و سجده با ایماء و اشاره، صحیح نیست.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۸۹، الفصل الخامس فی
الركوع و ص ۱۹۳، الفصل السادس فی السجود
توضیح المسائل، ص ۱۸۷، با استفاده از م ۱۰۵۴ و
ص ۱۸۴، با استفاده از م ۱۰۳۱

نیابت از حیّ در نماز مستحبّی

سؤال: آیا می‌توان نماز مستحبّی را به نیابت از حیّ خواند؟

امام خمینی رحمته الله

جایز نیست، ولی می‌توان نماز مستحبّی را خواند و ثواب آن را به زندگان هدیه کرد.
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۸۲، با استفاده از فصل فی الاستیجار

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، با استفاده از م ۱۵۳۴

آیت الله اراکی رحمته الله

جایز نیست، ولی می‌توان نماز مستحبّی را خواند و ثواب آن را به زندگان هدیه کرد.
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۸۲، با استفاده از فصل فی صلاة الاستیجار

توضیح المسائل، ص ۲۷۹، با استفاده از م ۱۵۷۰

آیت الله بهجت رحمته الله

بله، می‌توان، و بهتر است ثواب آن را برای او هدیه کند.

رسالة بیه، می‌زان، و سراسر است و اب انرا

برای او هدیه کند
مقتضی است از طاعت الله

آیت الله تبریزی رحمته الله

مشروعیت نیابت از حیّ در نماز مستحبّی ثابت نیست مگر در جایی که نماز مستحبّی تبعی باشد برای عملی که نیابت از حیّ در آن جایز است مثل نماز طواف یا نماز

زیارت، بلی اینکه شخص نماز را برای خودش بخواند و ثواب آنرا به دیگری اهداء نماید مانعی ندارد.

بسمه تعالی مشروعت نیابت از حق در نماز مستحبی ثابت نیست
مگر در جایی که نماز مستحبی تبعی باشد برای عملی که نیابت از حق در آن جایز
است مثل نماز طواف یا نماز زیارت، بلی اینکه شخص نماز را برای خودش بخواند و ثواب آنرا
به دیگری اهداء نماید مانعی ندارد والله العالم

ولی می تواند نماز مستحبی را رجاءاً برای حیّ بخواند.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۰۹، فصل فی الصلاة
استیجاری

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

نیابت از حیّ در نماز مستحبی صحیح نیست، مگر آنکه زیارت یا طواف مستحبی را
به نیابت از حیّ بجا آورد و در این صورت بخواند نماز زیارت یا نماز طواف مذکور
را بخواند که مانعی ندارد.

بسمه تعالی

نیابت از حق در نماز مستحبی صحیح نیست، مگر آنکه زیارت
یا طواف مستحبی را در نیابت از حق بجا آورد و در این صورت
نماز زیارت یا نماز طواف مذکور را بخواند که مانعی

آیت الله خویی رحمته الله علیه

نیابت در نمازهای مستحبی رجاءاً جایز است و همچنین می توان نماز مستحبی را
خواند و ثواب آن را به زندگان هدیه کرد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۰۵، فصل فی الصلاة
الاستیجار

توضیح المسائل، ص ۲۶۵، با استفاده از م ۱۵۴۳

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

جایز نیست مگر مثل نماز و طواف که بعد از عمل نیابی آورده می‌شود می‌تواند نماز را برای خودش بخواند و ثوابش را هدیه به شخص مورد نظرش نماید.

بسم الله
جایز نیست مگر مثل نماز و طواف که بعد از
عمل نیابی آورده می‌شود می‌تواند نماز را برای
خودش بخواند و ثوابش را هدیه به شخص مورد
نظرش نماید.

ولی می‌توان نماز مستحبی را رجاءاً برای حیّ خواند.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۳۴، فصل فی الصلاة
الاستیجاری

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

جایز نیست اما می‌تواند نماز مستحبی بخواند و ثواب آن را به زندگان هدیه نماید.

توضیح المسائل، ص ۳۲۰، م ۱۵۴۲ و ۱۵۴۳

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

ظاهراً صحیح است و اشکالی ندارد چنانچه در زیارات و حج و عمره‌ی استحبابی ظاهر است. برای حیّ، نماز هم به نیابت خوانده می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
ج - ظاهراً صحیح است و اشکالی ندارد چنانچه در
زیارات و حج و عمره استحبابی برای حیّ و نماز
هم به نیابت خوانده می‌شود. والله اعلم
۱۳۸۴ دی ماه / ۱۳۸۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

خلاف احتیاط است و جایز نیست.

خلاف احتیاط است و جایز نیست.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

جایز نیست، اما می توان نماز مستحبی را خواند و ثواب آن را به زندگان هدیه کرد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۸۲، فصل فی الصلاة الاستیجاری

توضیح المسائل، ص ۲۶۴، با استفاده از م ۱۵۴۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

جایز نیست ولی می تواند به نیت خودش بخواند و ثوابش را به شخص مورد نظر هدیه کند.

باز نیت می نماید نیت خودش بخواند و ثوابش را به شخص مورد نظر هدیه کند.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

ثواب نماز را می توان به حیّ اهداء کرد اما نیابت از حیّ در نماز اشکال دارد.

ح- ثواب نماز را می توان به حیّ اهداء کرد اما نیابت از حیّ

در نماز اشکال دارد. حسین رحمته الله

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

نیابت در نمازهای مستحبی رجاءاً جایز است و همچنین می توان نماز مستحبی را خواند و ثواب آن را به زندگان هدیه کرد.

توضیح المسائل، ص ۲۹۹، م ۱۵۴۲

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۲۸، فصل فی صلاة الاستیجاری

زمان قضا شدن نماز ظهر و عصر

سؤال: الف) در چه زمانی نماز ظهر قضا می‌شود؟

ب) در چه زمانی نماز عصر قضا می‌شود؟

امام خمینی رحمته الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (مغرب) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب (مغرب) وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بین برود].

تحریرالوسیله، ج ۱، ص ۱۴۴ و ۱۴۶، با استفاده از
م ۶ و با استفاده از م ۹
توضیح المسائل، ص ۱۰۱ و ۱۰۲، با استفاده از
م ۷۳۱، ۷۳۵ و ۷۴۸

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (مغرب) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب (مغرب) وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بالای سر بگذرد).

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۲۵، ۷۲۹ و ۷۴۲
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۳۹۰، با استفاده از م ۴

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (پنهان شدن قرص خورشید) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. (غروب موقعی است که آفتاب از زمینی که مسطح است غروب کند).

توضیح المسائل، ص ۱۲۲ و ۱۲۴، با استفاده از

م ۶۱۹-۶۱۳

وسيلة النجاة، ص ۱۷۴ و ۱۷۵، با استفاده از م ۹ و م ۶

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) نماز ظهر بنابر احتیاط واجب زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب وقت باقی باشد، و اگر بخواهد نماز ظهر را بعد از غروب آفتاب و قبل از مغرب بخواند باید به نیت مافی‌الذمه بخواند. مغرب، زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید، از بین برود.

ب) و اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب آفتاب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر را نیز به نیت مافی‌الذمه بخواند و پس از گذشت این وقت نماز عصر قضااست.

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۳۹ و ۷۵۶

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۳۶، الفصل الثانی

آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی

الف و ب) نماز ظهر وقتی که فقط به قدر خواندن نماز عصر تا غروب آفتاب وقت باقی است، قضا می‌باشد و نماز عصر هم به هنگام غروب آفتاب قضا می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ
نماز ظهری که فقط به قدر خواندن نماز عصر تا غروب آفتاب باقی است قضا می‌شود.
و نماز عصر هم به حکم غروب آفتاب قضا می‌شود.
و فصلی است که در وقت غروب آفتاب قضا می‌شود.

آیت‌الله خویی رحمته الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (سقوط قرص) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود).

العروة الوثقی مع تعلیقه، ص ۳۷۲، فصل فی اوقات

الیومیه و ص ۳۷۵، با استفاده از م ۴

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۳۸ و ۷۵۶

آیت‌الله سیستانی مد ظله العالی

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (سقوط قرص) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود).

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۱۸، ۷۲۳، ۷۳۶

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۱۱، با استفاده از

فصل فی اوقات الیومیه، ص ۱۵، با استفاده از م ۴

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

(الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.
(ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید از بین برود].

توضیح المسائل، ص ۱۵۶، ۱۵۷ و ۱۵۹، با استفاده از
م ۷۳۸، ۷۴۴ و ۷۵۶

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

(الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.
(ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بالای سر بگذرد].

توضیح المسائل، ص ۱۲۷ و ۱۳۰، با استفاده از
م ۷۳۹، ۷۴۳ و ۷۵۶

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۰۹، م ۶۴۴، و ص ۱۰۸، با
استفاده از م ۶۳۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

(الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.
(ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که بعد از غروب آفتاب پیدا می‌شود از بالای سر انسان بگذرد].

توضیح المسائل، ص ۱۷۵ و ۱۷۶، با استفاده از م ۷۰۰
و ۷۰۵ و ص ۱۷۹، با استفاده از م ۷۱۸

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۳۶۶، فصل فی
اوقات الیومیه و ص ۳۷۰، م ۴

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. [مغرب موقعی است که سرخی طرف مشرق که بعد از غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بالای سر انسان بگذرد].

توضیح المسائل، ص ۱۳۰، ۱۳۱ و ۱۳۳، با استفاده
از م ۷۳۹، ۷۴۳ و ۷۵۶
هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۲۶، م ۶۳۷ و ص ۱۲۷، با
استفاده از م ۶۴۴

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت نماز به غروب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. [غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود].

توضیح المسائل، ص ۱۳۶ و ۱۳۹، با استفاده از
م ۶۷۳، ۶۷۵ و ۶۸۸
العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۲۵، با استفاده
از م ۴
استفتائات، ج ۲، ص ۶۵، س ۱۳۵ و ۱۳۴

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

(الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.
 (ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست.
 (مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که بعد از آفتاب پدید می‌آید، از بین برود)

توضیح المسائل، ص ۱۵۴ و ۱۵۶، با استفاده از
 م ۷۳۲ و ۷۴۹

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۴۵، س ۱۲۲
 العروة الوثقی مع تعلیقات، ص ۱۱۸، فصل فی اوقات
 الیومیه

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

(الف) نماز ظهر زمانی قضااست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب وقت باقی باشد.
 (ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضااست. (غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود)

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۳۷ و ۷۵۵
 منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۴۶، الفصل الثانی

انداختن چادر روی صورت (هنگام نماز)

سؤال: الف) خانمی هنگام نماز چادر را روی صورت خود می‌کشد و پوشش وی کامل می‌شود اما هنگام رکوع چنانچه کسی (شخص دیگر) از زیر نگاه کند پوشش وی کامل نیست، نمازش چه حکمی دارد؟

ب) چنانچه خودش از زیر چادر نگاه کند پوشش دست و بازو و... وی کامل نیست و آنها را می‌بیند، نمازش چه حکمی دارد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف) اشکال ندارد.

بسم الله الرحمن الرحیم

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

الف) باید در تمام حالات نماز غیر از صورت و دو کف دست و دو پنجه‌ی پا از مفصل به پائین، همه‌ی بدن و مو پوشیده باشد و اگر مرد نامحرم ناظر است بنابر احتیاط واجب کف و روی پا نیز از نامحرم باید پوشیده شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
در تمام حالات نماز غیر از صورت و دو کف دست و دو پنجه‌ی پا از مفصل به پائین، همه‌ی بدن و مو پوشیده باشد و اگر مرد نامحرم ناظر است بنابر احتیاط واجب کف و روی پا نیز از نامحرم باید پوشیده شود.

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

الف و ب) در هر دو مورد پوشش مذکور کافی و نماز محکوم به صحت است.

بسم الله الرحمن الرحیم

الف، ب: در فرض سوال در هر دو مورد

پوشش مذکور کافی و نماز محکوم به

صحت است.

محررت آیه الله خامنه‌ای، ش ۱۳۸۵/۱/۱۵

آیت الله سبحانی رحمته الله علیه

اگر کسی نتواند ببیند، اشکال ندارد.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) بنابر احتیاط واجب کفایت نمی کند.

بنابر احتیاط واجب کفایت نمی کند.

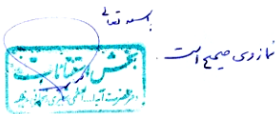

ب) زن باید در موقع نماز تمام بدن حتی سر و موی خود را بپوشاند و بنابر احتیاط واجب از خودش نیز بپوشاند، پس اگر چادر را طوری بپوشد که خودش بدنش را ببیند، اشکال دارد.

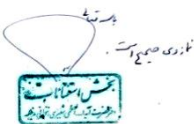
توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۲۹۸، م ۹۷۱

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف) نماز وی صحیح است.

ب) نماز وی صحیح است.

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

(الف) اگر در حال رکوع، پوشش کامل نباشد یعنی مقداری که در حال قیام باید پوشیده باشد در حال رکوع رعایت نشود، نماز باطل است.

بسم الله الرحمن الرحيم
ج- اگر در حال رکوع، پوششی کامل نباشد یعنی مقداری که در حال قیام باید پوشیده باشد در حال رکوع رعایت نشود، نماز باطل است. والله اعلم. لا راجع الیانی، ۱۳۸۲

(ب) اگر منظور این است که پوشش زن نسبت به دست و بازو و... بدن کامل است بطوری که اگر کسی نگاه کند جائی از بدن او پیدا نیست لکن مثلاً پیراهن آستین کوتاه پوشیده و روی بدن چادر پوشیده و در چنین وضعیتی اگر خودش از زیر چادر نگاه کند چون پیراهن آستین کوتاه پوشیده قسمتی از دست خود را می‌بیند، این اشکال ندارد.

ج- اگر منظور این است که پوشش زن نسبت به دست و بازو و... بدن کامل است بطوری که اگر کسی نگاه کند جائی از بدن او پیدا نیست لکن مثلاً پیراهن آستین کوتاه پوشیده و روی بدن چادر پوشیده و در چنین وضعیتی اگر خودش از زیر چادر نگاه کند چون پیراهن آستین کوتاه پوشیده قسمتی از دست خود را می‌بیند، این اشکال ندارد.

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

(الف) نمازش صحیح است مگر اینکه در جایی ایستاده باشد که ناظر محترم از زیر نگاه کند. مثل راه پله و سطح شیشه‌ای.

بسم الله الرحمن الرحيم
ج- اگر منظور این است که پوشش زن نسبت به دست و بازو و... بدن کامل است بطوری که اگر کسی نگاه کند جائی از بدن او پیدا نیست لکن مثلاً پیراهن آستین کوتاه پوشیده و روی بدن چادر پوشیده و در چنین وضعیتی اگر خودش از زیر چادر نگاه کند چون پیراهن آستین کوتاه پوشیده قسمتی از دست خود را می‌بیند، این اشکال ندارد.

(ب) مانعی ندارد یعنی خود فرد ببیند اشکالی ندارد اما باید پوشش به نحوی باشد که دیگری نتواند بدن او را ببیند.

بسم الله الرحمن الرحيم
ج- اگر منظور این است که پوشش زن نسبت به دست و بازو و... بدن کامل است بطوری که اگر کسی نگاه کند جائی از بدن او پیدا نیست لکن مثلاً پیراهن آستین کوتاه پوشیده و روی بدن چادر پوشیده و در چنین وضعیتی اگر خودش از زیر چادر نگاه کند چون پیراهن آستین کوتاه پوشیده قسمتی از دست خود را می‌بیند، این اشکال ندارد.

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

الف) اشکالی ندارد.

الحاکم لے ضرر ہے

ب) احتیاط آنست طوری پوشاند که خودش نبیند.

پیش
ع، احتیاط آنست طوری پوشاند که خودش نبیند

پیش
۸۸/۴/۱۶

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

الف) در فرض سؤال نمازش باطل است.

ج: در فرض سؤال نمازش باطل است. جزیر

ب) نمازش اشکال ندارد چون معیار، پوشش نسبت به غیر است.

بسم الله ملازم علیکم

در فرض سؤال نمازش اشکال ندارد. معیار پوشش نسبت

پیش
۸۸/۴/۱۶

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

الف) کافی نیست.

ب) اشکالی ندارد.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

نحوه‌ی قیام، رکوع و سجود نمازگزار ناتوان

سؤال: کسی که می‌تواند نماز را ایستاده بخواند ولی نمی‌تواند به سجده رود، رکوع و سجود را چگونه انجام دهد؟

باید به هر مقدار که می‌تواند - ولو به تکیه دادن به دیوار و امثال آن - بایستد، سپس به مقداری که می‌تواند رکوع رود و در صورتی که نمی‌تواند از حال ایستاده به رکوع برود، روی صندلی بنشیند به رکوع رود. پس از رکوع، اگر می‌تواند سرش را خم کرده و بر مهری که روی میز قرار دارد سجده نماید و اگر نمی‌تواند، مهر را بالا آورده و سر را کمی خم کند و بر مهر بگذارد و اگر از خم کردن سر هم معذور است، احتیاط مستحب سر را نگه داشته مهر را بر پیشانی قرار دهد .

لطفاً بفرمایید : آیا پاسخ مذکور برای سؤال فوق جامع و کافی می‌باشد؛ نظر خود را به صورت مهور مرقوم فرمایید .

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

بله، پاسخ مزبور کافی است.

ربیعاً، بسم، پاسخ زیربرگرفته

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

باید به هر مقدار که می‌تواند ولو با تکیه دادن به دیوار و امثال آن بایستد سپس به مقداری که می‌تواند رکوع رود و در صورتی که نمی‌تواند از حال ایستاده به رکوع رود، روی صندلی و مانند آن بنشیند و به رکوع رود پس از رکوع اگر می‌تواند با وضع شش موضع دیگر سجده بر زمین سرش را خم کرده و بر مهری که روی میز

قرار دارد سجده نماید، باید این چنین کند و اگر نمی تواند، احتیاط در آن است که مهر را بالا آورده و پیشانی را بر آن گذارد و اگر از وضع مساجد شش گانه دیگر بر زمین، هم معذور است (روی صندلی بنشیند و بنابر احتیاط واجب محل سجده را بالا آورده و پیشانی را بر روی آن قرار دهد و در صورت امکان سر شصت پا را به زمین بگذارد و اگر از این هم معذور است)، وظیفه او سجده با ایما و اشاره است.

باید به هر مقدار کمی تواند ولو با نکیه دادن به دیوار و اشیاء آن بایستد سپس به مقداری کمی تواند رکوع رود و در صورتی که نمی تواند از حال ایستاده به رکوع رود روی صندلی و مانند آن بنشیند و به رکوع رود پس از رکوع اگر می تواند با وضع شش موضع دیگر سجده بر زمین سرش را خم کرده و بر فیزی که روی غیر قرار دارد سجده نماید، باید این چنین کند و اگر نمی تواند، احتیاط در آن است که مهر را بالا آورده و پیشانی را بر آن گذارد و اگر از وضع مساجد شش گانه دیگر بر زمین هم معذور است وظیفه او سجده با ایما و اشاره است.

دفتر
حضرت آية الله العظمى آية الله العظمى
پیش استفتاءات

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

در صورت عجز از رکوع و سجود از ایما و اشاره استفاده می کند.

در صورت عجز از رکوع و سجود از ایما و اشاره استفاده می کند.

دفتر استفتاءات
مرکز تحقیقاتی - سیستانی

آیت الله شبیری رحمته الله علیه زنجانی

کسی که اصلاً نمی تواند به اندازه ای که صدق سجده کند - هر چند بر روی صندلی - خم شود باید ایستاده نماز بخواند و برای سجده اشاره کند ولی اگر می تواند سجده

کند ولی نمی‌تواند از حالت ایستاده به سجده رود مخیر است که ایستاده نماز بخواند و برای سجده اشاره کند و یا نشسته نماز بخواند و سجده معمولی بجا آورد.

بسم تعالی

کسی که اسلامی تواند امانه‌ای که صدق سجده کند - هر چند بر روی منبلی - خم شود یا در ایستاده نماز بخواند و برای سجده اشاره کند ولی اگر نمی‌تواند سجده کند ولی نمی‌تواند از حالت ایستاده سجده رود مخیر است که ایستاده نماز بخواند و برای سجده اشاره کند و یا نشسته نماز بخواند و سجده معمولی بجا آورد.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

ظاهراً سؤال این است که فرد قدرت بر قیام در حال نماز و رکوع بصورت متعارف را دارد. که در این صورت حمد و سوره را در حال قیام می‌خواند و رکوع بجا می‌آورد و چون از انجام سجده بصورت متعارف عاجز است اگر می‌تواند بلندی جلوی خود قرار دهد و مهر را روی آن قرار دهد و بعد از رکوع دست‌ها را روی میز یا بلندی مقابل خود قرار داده و پیشانی را روی مهر بگذارد. و اگر این مقدار هم نمی‌تواند یا میز و بلندی ندارد مهر را بالا نگه داشته و سر را به مقداری که می‌تواند خم کرده و روی مهر قرار دهد و ذکر سجده را بگوید و کفایت می‌کند و اگر از رکوع هم معذور است تا حد ممکن خم شود و رکوع کند هر چند با عصا و تکیه دادن باشد و در این صورت نوبت به نشستن نمی‌رسد.

ظاهر این است که قدرت بر قیام در حال نماز و رکوع بصورت متعارف دارد. که در این صورت حمد و سوره را در حال قیام بخواند و رکوع بجا می‌آورد و چون از انجام سجده بصورت متعارف عاجز است اگر نمی‌تواند سجده کند ولی نمی‌تواند از حالت ایستاده سجده رود مخیر است که ایستاده نماز بخواند و برای سجده اشاره کند و یا نشسته نماز بخواند و سجده معمولی بجا آورد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بلی کافی است.

بلی کافی است.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

صحیح است.

صحیح است

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

پاسخ مذکور صحیح است.

پاسخ مذکور صحیح است

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

باید نماز را ایستاده بخواند و رکوع را انجام دهد و برای سجده چنانچه نمی تواند پیشانی را به زمین برساند باید به قدری که می تواند خم شود و مهر یا چیز دیگری را که سجده بر آن صحیح است روی چیز بلندی گذاشته و طوری پیشانی را بر آن بگذارد که بگویند سجده کرده است ولی باید کف دستها و زانوها و انگشتان پا را به طور معمولی به زمین بگذارد و اگر نمی تواند به این نحوه سجده کند باید برای سجده با سر اشاره کند.

استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات

کیفیت گذاشتن شست پا برای فرد معذور

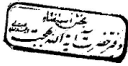
سؤال: کسی که از سجده کردن بر زمین معذور است و بر روی میز سجده می‌کند، آیا در صورت امکان، گذاشتن شست پا بر روی زمین واجب است؟

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

بله، واجب است.

رساله: علم، راه و حقیقت

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

در صورت امکان واجب است.

رساله آموزشی، ص ۱۶۹، م ۳

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت‌الله سبحانی رحمته‌الله

احتیاطاً شست را روی زمین بگذارد.

احتیاطاً شست را روی زمین بگذارد
در صورت امکان

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

واجب نیست.

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله

در صورت امکان گذاشتن سایر مواضع بر روی زمین واجب است.

در صورت امکان گذاشتن سایر مواضع بر روی زمین واجب است.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله
بلی. بنابر احتیاط باید بگذارد.

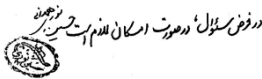
آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله
بلی واجب است.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله
لازم نیست.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله
در صورت امکان لازم است.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله
لازم نیست. (زیرا اصلاً در نماز سر شست پا را لازم نمی دانند روی زمین باشد).
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

کیفیت گذاشتن کف دست برای فرد معذور

سؤال: کسی که از سجده کردن بر زمین معذور است و بر روی میز سجده می کند، آیا گذاشتن کف دست ها بر روی میز واجب است؟

آیت الله بهجت رحمته الله

بله، واجب است.

بسم الله الرحمن الرحیم

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

اگر بتواند مواضع شش گانه را بر روی زمین یا بر روی میز بگذارد واجب است ولی اگر فقط کف دست را می‌تواند بر روی میز بگذارد واجب نیست اگر چه احتیاط خوب است.

بسم الله

اگر بتواند مواضع شش گانه را بر روی زمین یا بر روی میز بگذارد واجب است ولی اگر فقط کف دست را می‌تواند بر روی میز بگذارد واجب نیست اگر چه احتیاط خوب است.

تذکر: (و اگر کف دست‌ها را روی میز و سر انگشتان پا را می‌تواند روی زمین بگذارد واجب است چنین کند).

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله سبحانی رحمته الله

تا آن جا که امکان دارد واجبات سجده را انجام دهد بنابراین باید دست‌ها را روی میز بگذارد.

بسم الله الرحمن الرحیم
تا آن جا که امکان دارد واجبات
سجده را انجام دهد بنابراین باید
دست‌ها را روی میز بگذارد.

آیت الله سیستانی رحمته الله

واجب نیست.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

در صورت امکان باید بقیه‌ی مواضع سجود را به طور معمول بر روی زمین بگذارد.

باید توجه داشت که در صورت امکان باید به مواضع سجود را به طور معمول بر روی زمین بگذارد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بلی واجب است.

توضیح: این مطلب است. واصله ۲۴ دی ماه ۱۳۹۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

آری لازم است.

آری لازم است

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بلی، لازم است.

جواب
«فرض برائت» بلی، «لازم برائت» بلی

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

واجب است. البته اگر محل سجده و نشستن او در یک سطح باشد. والا اگر محل سجده بالاتر است بنابر احتیاط واجب دو نماز بخواند یکی با اشاره و دیگری روی میز سجده کند.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

بلند شدن بی اختیار سر از سجده

سؤال: اگر هنگام سجده، سر بی اختیار از روی مهر بلند شود و دوباره به مهر برخورد نماید، آیا یک سجده محسوب می‌شود؟ یا دو سجده؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، خامنه‌ای رحمته الله علیه، شبیری زنجانی رحمته الله علیه
فاضل لنکرانی رحمته الله علیه:

اگر بی اختیار دوباره به جای سجده برسد، روی هم یک سجده حساب می‌شود و اگر ذکر نگفته باشد باید بگوید.^۱

آیت الله خوئی رحمته الله علیه

اگر بی اختیار دوباره به جای سجده برسد، روی هم یک سجده حساب می‌شود و اگر ذکر نگفته باشد بنابر احتیاط باید بگوید.

توضیح المسائل، ص ۱۸۳، م ۱۰۸۰

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۹۵، م ۶۴۸

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۴۴، م ۱۰۷۱ و تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۷۵، م ۷

آیت الله اراکی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۹۲، م ۱۰۶۳ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۲۴، م ۱۴

آیت الله بهجت رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۷۱، م ۸۸۲ و وسیلة النجاة، ص ۲۱۳، م (۷۴۲)

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه: المسائل المنتخبه، ص ۱۱۳، م ۳۰۸ و توضیح المسائل، ص ۱۶۳، م ۱۰۸۰

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه: رساله آموزشی، ص ۱۷۰، انتهای صفحه شماره ۳ (سجده)

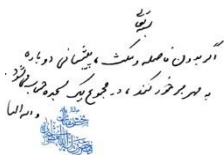
آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۲۲۷، م ۱۰۸۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۲۵۳، م ۱۰۳۹ و العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، ص ۴۹۹، م ۱۴

(۱۶۲۲)

آیت الله سبحانی رحمته الله علیه

اگر بدون فاصله و مکث، پیشانی دوباره به مهر برخورد کند، در مجموع یک سجده حساب می شود.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر بی اختیار دوباره به جای سجده برسد، روی هم یک سجده حساب می شود و اگر ذکر نگفته باشد احتیاط مستحب آن است که آن را بگوید ولی نه به قصد اینکه جزء نماز است بلکه آن را به قصد قربت مطلقه بگوید و قصد جزئیت نکند.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۳۷۱، م ۱۲۸۲

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۱۶۵، م ۱۴

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر پیشانی از مهر بی اختیار برداشته شد و بی اختیار دوباره به سجده برگشت سجده تکرار نمی شود، (یک سجده محسوب می شود) پس اگر برداشتن پیشانی قبل از استقرار که مسمای سجده محقق شود باشد، باید ذکر را بگوید و اگر بعد از استقرار و قبل از ذکر باشد بنابر احتیاط (واجب) ذکر را به نیت قربت مطلقه بگوید (یعنی قصد جزئیت نکند).

پاسخ کوتاه به ۵۷۰ پرسش از احکام، ص ۴۵، م ۱۰۷

توضیح المسائل، ص ۱۷۹، با استفاده از م ۱۰۸۰

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

اگر پیشانی از مهر بی‌اختیار برداشته شد و بی‌اختیار دوباره به سجده برگشت سجده تکرار نمی‌شود، (یک سجده محسوب می‌شود) پس اگر برداشتن پیشانی قبل از استقرار که مسمای سجده محقق شود باشد، باید ذکر را بگوید و اگر بعد از استقرار و قبل از ذکر باشد بنابر احتیاط (واجب) ذکر را به نیت قربت مطلقه بگوید (یعنی قصد جزئیت نکند).

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۶۰، م ۸۰۹

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

هرگاه پیشانی بی‌اختیار از جای سجده بلند شود و برگردد، یک سجده حساب می‌شود چه ذکر سجده را گفته باشد یا نه.

توضیح المسائل، ص ۱۷۹، م ۹۶۰

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۵۷۳، م ۱۴

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

اگر بی‌اختیار دوباره به جای سجده برسد، روی هم یک سجده حساب می‌شود و اگر ذکر نگفته باشد باید بگوید.

توضیح المسائل، ص ۱۸۰، م ۱۰۷۲

التعلیقات علی العروة الوثقی، ص ۱۴۲، م ۱۴

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

اگر بی‌اختیار دوباره به جای سجده برسد، روی هم یک سجده حساب شدن محل اشکال است، اگرچه یک سجده یقیناً آورده شده، پس اگر ذکر نگفته باشد، بنابر احتیاط واجب به قصد آن چه به او امر دارد -اعم از واجب یا مستحب- ذکر را بگوید.

توضیح المسائل، ص ۱۹۰، م ۱۰۸۰

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۹۵، م ۶۴۸

دعا کردن به زبان غیر عربی

سؤال: دعا کردن در نماز به غیر عربی (مثلاً فارسی و...) چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله

اشکال ندارد اگرچه به فارسی یا زبان دیگر باشد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۴۴، م ۳، فصل فی القنوت
توضیح المسائل، ص ۱۵۴، م ۱۱۳۵

آیت الله اراکی رحمته الله

اشکال ندارد اگرچه به فارسی یا زبان دیگر باشد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۵۴۴، م ۳، فصل فی القنوت،
توضیح المسائل، ص ۲۰۷، م ۱۱۲۷

آیت الله بهجت رحمته الله

دعا یا ذکر خداوند متعال به هر لغتی که مخصوص نمازگزار باشد در بین نماز اگر چه به عربی نباشد مانعی ندارد ولی خلاف احتیاط است.

استفتائات، ج ۲، ص ۱۵۱، س ۲۰۲۹
توضیح المسائل، ص ۱۸۲، م ۹۳۲
وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۲۲۰، با استفاده از م ۷۶۶

آیت الله تبریزی رحمته الله

اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکند.

توضیح المسائل، ص ۱۷۶، م ۱۱۴۴
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۸۸، با استفاده از م ۶۶۸

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

مانع ندارد.

جزوه استفتائات جدید ۱، ص ۱۶، س ۸۴

آیت‌الله خوئی رحمته الله

اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکند.

توضیح المسائل، ص ۱۹۷، م ۱۱۴۴

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۵۱۹، م ۳

آیت‌الله سبحانی رحمته الله

حتماً باید دعا به زبان عربی باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم
خداوند دعا به زبان عربی باشد
(در اسلام)

آیت‌الله سیستانی رحمته الله

اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکند.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۳۹۵، ص ۳۹۵.

م ۱۳۶۱، مبطلات نماز

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۱۸۶، م ۳

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله

اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکند.

توضیح المسائل، ص ۲۳۶، م ۱۱۴۴

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله

اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکند.

توضیح المسائل، ص ۱۹۳، م ۱۱۴۴

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۴۳، با استفاده از م ۸۳۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

احتیاط واجب این است که به عربی باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۷۱، م ۱۰۹۲

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۵۲۰، م ۳

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

دعا کردن در نماز اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکند.

توضیح المسائل، ص ۱۹۹، م ۱۱۴۴

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۶۸، با استفاده از م ۸۳۴

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

دعا و ذکر به زبانهای غیر عربی اشکال دارد.

توضیح المسائل، ص ۱۹۳، م ۱۰۱۶

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۵۹۳، م ۳

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

اشکال ندارد اگرچه به فارسی یا زبان دیگر باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۳۱، م ۱۱۳۶

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۴۴، فصل

فی القنوت

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

اشکال ندارد، ولی احتیاط مستحب آن است که به غیر عربی دعا نکنند.

توضیح المسائل، ص ۴۰۸، م ۱۱۴۴

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۰۵، با استفاده از م ۶۶۸

گفتن «عَجَل فرجه‌م» بعد از صلوات تشهد

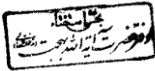
سؤال: اگر شخصی در نماز واجب سهوی یا عمدی بعد از صلوات در تشهد "وعجل فرجه‌م" بگوید، حکم نماز او چیست؟

آیت‌الله بهجت رحمته الله

به نیت مطلق دعا باشد، اشکال ندارد.

رسالة: به نیت مطلق دعا باشد، اشکال ندارد.

آیت‌الله تبریزی رحمته الله

عبارت مزبور دعا است و گفتن آن بعد از تشهد ضرری به نماز ندارد.

بسمه تعالی عبارت مزبور دعا است و گفتن آن بعد از تشهد ضرری به نماز ندارد و الله اعلم

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله

اگر به قصد ورود نگفته و به قصد مطلق دعا، بگوید اشکال ندارد.

اگر به قصد ورود نگفته و به قصد مطلق دعا بگوید اشکال ندارد.

آیت‌الله سیستانی رحمته الله

گفتن جمله‌ی مذکور بعد از صلوات جائز است.

گفتن جمله مذکور بعد از صلوات جایز است

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر گفتن جملات مذکوره مورد داشته باشد مثلاً بعد از صلوات به قصد دعا گفته شود و به قصد ورود نباشد اشکال ندارد.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۷۳، س ۲۳۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر بقصد دعا باشد مانعی ندارد و نمازها صحیح است.

در تعبیر معابد و مناسک و نماز و حج است.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اشکالی ندارد ولی گاهی ترک شود تا تصور نشود جزء نماز است.

احکام ویزه، ص ۱۴۳، س ۵۲۲

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

گفتن این جمله بعد از تشهد اگر به قصد ورود نباشد اشکال ندارد.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۵۳، س ۱۵۷

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

احتیاطاً (واجب) گفته نشود ولی موجب بطلان نیست ولو عمداً بگوید.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

اعاده نماز به علت عدم حضور قلب

سؤال: آیا نماز واجبی را که با حضور قلب خوانده نشده است، می‌توان اعاده کرد؟

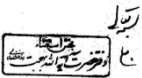
امام خمینی رحمته الله علیه

در صورت شک، اعاده مطلوب است مگر اینکه منجر به وسواس شود.

استفتائات، ج ۱، ص ۱۸۵، با استفاده از س ۲۱۲

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بلی.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر احتمال بطلان آن را بدهد می‌تواند احتیاطاً دوباره بخواند یا اگر فردی خوانده می‌تواند به جماعت اعاده نماید و در غیر این دو صورت مشروع نیست.

بسم تعالی

اگر احتمال بطلان آن را بدهد می‌تواند احتیاطاً دوباره بخواند یا اگر فردی خوانده می‌تواند به جماعت اعاده نماید و در غیر این دو صورت مشروع نیست و اگر

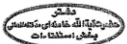
آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

نمازی که با رعایت اجزاء و شرایط به طور صحیح خوانده شده، نمی‌توان اعاده نمود.

بسم تعالی

نمازی که با رعایت اجزاء و شرایط

به طور صحیح خوانده شده، نمی‌توان اعاده نمود.

آیت الله سبحانی رحمته الله علیه

چون نماز صحیح بوده، امر ساقط شده است. بنابراین دلیلی برای اعاده و قضا نیست.

چون نماز صحیح بوده، امر ساقط شده است
بنابراین دلیلی برای اعاده و قضا نیست
در سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳
خرداد ۱۳۹۲

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اعاده ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اعاده ندارد.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

مانعی ندارد البته باید مراقب باشید که به حدّ وسواس نرسد.

مانعی ندارد البته باید مراقب باشید که به حدّ وسواس نرسد

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

جواز اعاده مشکل است، مگر اینکه بار دوم به جماعت بخواند.

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

جایز نیست ولی می‌توانید با تعقیبات جبران کنید.

جایز نیست ولی می‌توانید، تعقیبات جبران کنید

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

خیر، اعاده جایز نیست.

خیر، اعاده جایز نیست

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

خیر، اگر احتمال خلل نمی‌دهد جایز نیست، اعاده کند.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم‌له

رعایت تقدّم مرد بر زن در نماز

سؤال: آیا در نماز واجب (جماعت یا فرادا) رعایت تقدّم مرد بر زن لازم است؟

امام خمینی رحمته‌الله

خیر، ولی رعایت نکردن تقدّم مرد بر زن کراهت دارد. (اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد والا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۴۸، مکان مصلی، م ۸
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۴۴، فی مکان مصلی،
العاشر

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

خیر، ولی مستحب است زن عقبتر از مرد بایستد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۴۴، فی مکان مصلی،
العاشر

توضیح المسائل، ص ۱۶۳، م ۸۸۰ و ۸۸۱

آیت الله بهجت رحمته الله

خیر، ولی رعایت نکردن تقدّم مرد بر زن کراهت دارد. (اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد والا نسبت به متأخّر از آن دو، کراهت دارد.)

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۱۸۶، م ۶۵۴

توضیح المسائل، ص ۱۴۷، م ۷۴۱

آیت الله تبریزی رحمته الله

خیر، به شرط آن که بینشان یک وجب یا بیشتر فاصله باشد. (یعنی اگر بینشان کمتر از یک وجب فاصله باشد، رعایت تقدّم مرد بر زن لازم است.) در این صورت اگر زن برابر مرد یا کمتر از یک وجب جلوتر بایستد و با هم وارد نماز شوند، باید نماز را دوباره بخوانند و اگر یکی زودتر به نماز بایستد نماز او صحیح است و نماز دیگری صحیح نیست و دوباره بخواند.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۴۸، (مکان مصلی)، با استفاده از م ۵۴۵

توضیح المسائل، ص ۱۳۹، م ۸۹۶ و شرط ششم مکان نمازگزار

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

بله، بنابر احتیاط واجب باید میان زن و مرد در حال نماز حداقل یک وجب فاصله باشد و در این صورت اگر زن و مرد محاذی یکدیگر بایستند یا زن جلوتر از مرد بایستد نماز هر دو صحیح است.

اجوبة الاستفتائات، ص ۸۱، س ۳۷۴

رساله آموزشی، ص ۱۲۲، مکان نمازگزار (۲)، شرط ۷

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

خیر، به شرط آن که بینشان یک وجب یا بیشتر فاصله باشد. (یعنی اگر بینشان کمتر از یک وجب فاصله باشد، رعایت تقدم مرد بر زن لازم است.) در این صورت اگر زن برابر مرد یا کمتر از یک وجب جلوتر بایستد و با هم وارد نماز شوند، باید نماز را دوباره بخوانند و اگر یکی زودتر به نماز بایستد نماز او صحیح است و نماز دیگری صحیح نیست و دوباره بخواند.

توضیح المسائل، ص ۱۵۲، شرط ششم از شرایط مکان

نمازگزار و م ۸۹۶

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۴۳، مکان مصلی، م ۵۴۵

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط، لازم زن باید عقب‌تر از مرد بایستد در این صورت اگر زن برابر مرد یا جلوتر از مرد بایستد و با هم وارد نماز شوند بنابر احتیاط واجب هر دو باید دوباره بخوانند. مگر این که بین آن دو حائل باشد یا بیشتر از ده ذراع (چهار و نیم متر) فاصله باشد.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۳۱۵، م ۱۰۴۷، ۱۰۴۸ و

۱۰۴۹

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۷۴ و ۷۵، العاشر، م ۲۹

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر زن و مرد در کنار هم نماز بخوانند یا زن جلوتر از مرد نماز بخواند شایسته است بین آنها بیش از ده ذراع فاصله باشد و نماز خواندن در کمتر از این فاصله مکروه است.

توضیح المسائل، ص ۱۸۸، م ۸۹۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر زن و مرد محاذی (برابر) و یا زن جلوتر از مرد نماز بخواند نماز هر دو صحیح است ولی کراهت دارد.
(اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد والا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۷، م ۶۹۶
توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۸۹۵ و ۸۹۶، ۸۹۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

بله، لازم است زن عقبتر از مرد بایستد اما با حائل یا دور بودن ۱۰ ذراع (تقریباً ۵ متر) دیگر باطل نیست. پس اگر زن در کنار مرد یا جلوتر بایستد و با هم شروع کنند نماز هر دو باطل است اما اگر یکی از آن دو قبلاً وارد نماز شود نماز او صحیح و نماز دومی باطل است.

توضیح المسائل، ص ۲۱۵، م ۸۷۰
العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۱۹، العاشر

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

اگر زن و مرد محاذی (برابر) و یا زن جلوتر از مرد نماز بخواند نماز هر دو صحیح است ولی کراهت دارد. (اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد و الا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۳۶، م ۶۹۶
توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

بله، لازم است زن عقب‌تر از مرد بایستد یا میان آنها دیوار یا پرده یا ۱۰ ذراع که ۵ متر است فاصله باشد. و الا نماز باطل است پس اگر زن در کنار مرد یا جلوتر بایستد و با هم وارد نماز شوند نماز هر دو باطل است، اما اگر یکی قبلاً وارد نماز شده نماز او صحیح و نماز دومی باطل است.

توضیح المسائل، ص ۱۵۵، م ۸۱۱ و ۸۱۲
العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۸۵، العاشر،
ص ۶۸۶، م ۲۹

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

خیر، احتیاط مستحب است که زن از مرد عقب‌تر بایستد.

منتخب المسائل، ص ۹۵، م ۲۲۰
توضیح المسائل، ص ۱۸۸، م ۸۸۷

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

اگر زن برابر مرد یا جلوتر در کمتر از یک وجب بایستد و با هم وارد نماز شوند باید دوباره نماز را بخوانند و همچنین بنابر احتیاط واجب در صورتیکه یکی زودتر از دیگری به نماز بایستد. مگر بین آن دو دیوار یا پرده باشد که همدیگر را نبینند.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۶۰، با استفاده از م ۵۴۵
توضیح المسائل، ص ۱۶۳، شرط ششم

روزه

روزه

وظیفه باردار و شیرده برای روزه

سؤال: بارداری که زایمان او نزدیک است یا شیرده‌ای که شیر او کم است، اگر روزه (ماه مبارک رمضان) برای بچه یا خودش ضرر دارد؛ وظیفه‌اش چیست؟^۱

الف) ضرر برای بچه ب) ضرر برای مادر

امام خمینی رحمته الله

الف) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و بنابر احتیاط واجب برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بنابر احتیاط واجب بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۹۵ و ۲۹۶، با استفاده از

م ۸ و ۹

توضیح المسائل، ص ۲۴۵، م ۱۷۲۹

۱. بر اساس نظر مراجع عظام: یک مدّ طعام؛ معادل ۷۵۰ گرم گندم، برنج و مانند این‌ها است. ولی بر اساس نظر آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله یک مدّ حدود ۹۰۰ گرم (گندم، برنج و مانند این‌ها) است.

آیت الله اراکی رحمته الله

الف و ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

توضیح المسائل، ص ۳۱۰، م ۱۷۶۱ و ۱۷۶۲
المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۲۹۸، م ۱۷۶۱ و ۱۷۶۲

آیت الله بهجت رحمته الله

الف و ب) واجب است افطار کند و بعداً روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

توضیح المسائل، ص ۲۶۶ و ۲۶۷، م ۱۳۶۵ و ۱۳۶۶
وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۳۱۹، م ۸

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و بنابر احتیاط مستحب برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بچه را به او بدهد و روزه بگیرد و همچنین بنابر احتیاط اگر مادر بتواند بچه خود را از شیر خشک معمولی غذا بدهد.

توضیح المسائل، ص ۲۵۶، م ۱۷۳۷ و ۱۷۳۸
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۸۱، الفصل الخامس

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

باردار:

سؤال: روزه گرفتن برای زن بارداری که نمی‌داند روزه برای جنین او ضرر دارد یا نه، چه حکمی دارد؟

الف) اگر بر اثر روزه خوف ضرر بر جنین را دارد و خوف وی هم دارای منشاء عقلایی باشد، افطار بر او واجب است و باید روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام (به عنوان فدیة) به فقیر بدهد. و در غیر این صورت واجب است که روزه را بگیرد.

اجوبة الاستفتائات، ص ۱۵۴، م ۷۴۵ و ص ۱۶۶، با
استفاده از م ۸۰۶

ب) اگر بر اثر روزه خوف ضرر برای خودش دارد، واجب است افطار کند و باید روزه را قضا نماید (و فدیة ندارد) و در صورت استمرار این خوف تا ماه مبارک رمضان سال بعد، قضا از وی ساقط است و فقط فدیة (یک مدّ طعام) بر او واجب است.

اجوبة الاستفتائات، ص ۱۵۴ و ۱۵۵، با استفاده از
س ۷۴۷ و ص ۱۶۶، س ۸۰۶

شیرده

الف) اگر به دلیل کم یا خشک شدن شیر بر اثر روزه، خوف ضرر بر طفل خود داشته باشد روزه برای او واجب نیست و باید افطار کند و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد و روزه‌ها را نیز قضا نماید.

اجوبه الاستفتائات، ص ۱۵۵، س ۷۴۷

ب) اگر بر اثر روزه خوف ضرر برای خودش دارد، واجب است افطار کند و باید روزه را قضا نماید و در صورت استمرار این خوف تا ماه مبارک رمضان سال بعد، قضا از وی ساقط است و فقط فدیّه (یک مدّ طعام) بر او واجب است.

اجوبه الاستفتائات، ص ۱۵۴ و ۱۵۵، با استفاده از

س ۷۴۷ و ص ۱۶۶، س ۸۰۶

تذکر:

سؤال: خانم شیرده‌ای که شیر او کم است اگر روزه برای خودش یا نوزاد ضرر دارد ولی راه دیگری برای شیردادن نوزاد باشد، مثلاً شخصی با اجرت یا بدون اجرت به بچه شیر دهد یا از شیر دادن با شیشه و یا شیر خشک کمک بگیرد؛ آیا روزه بر او واجب است؟

با فرض امکان جایگزینی طرق مذکور و عدم ضرر برای خود و نوزاد، بنابر احتیاط واجب روزه بر او واجب است.

بسم الله الرحمن الرحیم

با فرض امکان جایگزینی طرق مذکور و عدم ضرر برای خود و

نوزاد، بنابر احتیاط واجب روزه بر او واجب است.

دفتر
محرمات آیت الله العظمی مکارم
مجلس استفتائات

آیت الله خوئی رحمته الله

(الف) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

(ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و بنابر احتیاط مستحب برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

توضیح المسائل، ص ۲۹۵، م ۱۷۳۷ و ۱۷۳۸

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۴۷، الرابع و
الخامس، پاورقی ۶

آیت الله سیستانی رحمته الله

(الف و ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر راه دیگری برای شیر دادن بچه باشد مثلاً چند زن در شیر دادن او شرکت کنند یا بتواند از شیرهای جایگزین مثل شیرخشک کمک بگیرد، بنابر احتیاط واجب روزه نگرفتن بر او جایز نیست.

توضیح المسائل جامع، ص ۵۷۹، م ۲۰۸۷ و ۲۰۸۸

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۳۳۱، الفصل الخامس

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

باردار

(الف و ب) روزه واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به مسکین^۱ بدهد و اگر تا ماه مبارک رمضان بعد بتواند بدون ضرر روزه بگیرد باید روزه‌هایی را که نگرفته قضا کند و الاّ قضای روزه‌ها لازم نیست، ولی اگر قدرت (روزه قضا) داشته باشد هر چند با تحمل مشقّت شدید (می‌تواند) روزه بگیرد، (قضا لازم نیست و علاوه بر مد طعام ذکر شده) باید برای هر روز یک مد طعام دیگر به مسکین بدهد.

شیرده:

(الف) روزه واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به مسکین بدهد. (ب) روزه واجب نیست و بنابر احتیاط مستحب برای هر روز یک مدّ طعام به مسکین بدهد و در هر دو صورت (ضرر برای بچه و ضرر برای مادر) اگر تا ماه مبارک رمضان بعد عذرش برطرف شود و بتواند قضا کند باید روزه‌ها را قضا کند ولی اگر تا ماه مبارک رمضان بعد عذرش ادامه داشته باشد باید برای هر روز یک مد طعام دیگر به مسکین بدهد مگر از گرفتن روزه هر چند با تحمل شدید عاجز باشد (اگر با مشقّت شدید بتواند روزه قضا بگیرد، قضا روزه واجب نیست ولی برای هر روز یک مد طعام دیگر به مسکین بدهد).

تذکر: اگر راه دیگری برای شیردادن بچه وجود داشته - مثل اینکه زنی دیگر او را شیر دهد یا در شیردادن از شیشه شیر و مانند آن کمک بگیرد - بنابر احتیاط باید روزه‌ها را قضا کند، ولی اگر در ماه مبارک رمضان و بعد از آن، راه منحصر به شیردادن خودش بوده، لازم نیست روزه‌ها را قضا کند هر چند احتیاط مستحب است قضا کند.

توضیح المسائل، ص ۳۴۷ و ۳۴۸، م ۱۷۳۷ و ۱۷۳۸

احکام و استفتانات روزه، ص ۲۱۳، م ۴۰۹

۱. مسکین: فقیری که بیش از معمول فقرا در مضیقه و فشار معیشتی به سر می‌برد. (توضیح المسائل، م ۱۶۶۹)

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

الف) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و در این فرض دادن یک مدّ طعام واجب نیست؛ ولی خوب است.

ب) روزه واجب نیست، باید روزه را بعداً قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، باید بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

توضیح المسائل ص ۲۸۷، م ۱۷۷۸ و ۱۷۷۹

با استفاده از استفتائات موجود در اداره پاسخ به

سؤالات

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

الف و ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و بنابر احتیاط واجب باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد و در صورت مشقّت (بر زن) نیز حکم همین است هر چند روزه ضرر نداشته باشد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بنابر احتیاط واجب بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۷۰، م ۱۳۶۵

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۵۲، الرابع

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

(الف) روزه واجب نیست، باید روزه راقضا نماید و برای هر روزیک مدّ طعام به فقیر بدهد.

(ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و كفاره (فدیه) ندارد.
تذکر: اگر کسی پیدا شود که بدون اجرت بچه را شیر دهد یا شخصی پیدا شود که اجرت دایه را بی‌منت بپردازد، در این صورت روزه گرفتن واجب است.
توضیح المسائل، ص ۲۷۰، م ۱۴۵۳، ۱۴۵۴ و ۱۴۵۵

آیت‌الله نوری همدانی رحمته الله علیه

(الف) روزه واجب نیست، باید روزه راقضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

(ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و بنابر احتیاط واجب برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: اگر کسی پیدا شود که بی اجرت بچه را شیر دهد یا برای شیردادن بچه از پدر و مادر یا از شخص دیگری که اجرت او را بدهد اجرت بگیرد، بنابر احتیاط واجب بچه را به او بدهد و روزه بگیرد.

توضیح المسائل، ص ۳۳۲ و ۳۳۳، م ۱۷۲۵، ۱۷۲۶
منتخب المسائل، ص ۱۸۱، م ۴۷۲ و ۴۷۳

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

(الف) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

ب) روزه واجب نیست، باید روزه را قضا نماید و بنابر احتیاط مستحب برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

تذکر: در صورتی که شیر خوردن این بچه از راه دیگری میسر باشد واجب است آن زن روزه را بگیرد.

توضیح المسائل، ص ۳۰۱، م ۱۷۳۶ و ۱۷۳۷
احکام بانوان، ص ۱۳۳ و ۱۳۴، س ۱۳۵ و ۱۳۶
منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۰۹، ترخیص الافطار

ترک روزه‌ی ماه مبارک رمضان و قضای آن به علت بارداری و شیردهی

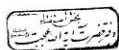
سؤال: زنی به علت بارداری، ماه مبارک رمضان را روزه نگرفته و تا ماه مبارک رمضان آینده نیز به علت شیردادن نتوانسته آنها را قضا نماید؛ آیا ایشان علاوه بر فدیة و قضا، کفاره‌ی تأخیر نیز باید پردازد؟

آیت الله بهجت رحمته الله

باید غیر از قضا کفاره هم بدهد و احتیاطاً (احتیاط واجب) برای هر روزی دو کفاره باید بدهد یعنی دو مدّ طعام.

بسم الله الرحمن الرحیم
روکفاره بابر بهر معنی دو مدّ طعام

آیت الله تبریزی رحمته الله

چنانچه در افطار عذر داشته باشد کفاره تأخیر لازم نیست.

لیسمه آقامی: چنانچه در افطار عذر داشته باشد کفاره
تأخیر لازم نیست.

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

ضرر برای طفل:

اگر بر اثر روزه (به دلیل کم یا خشک شدن شیرش) خوف ضرر بر طفل خود داشته، عذر شرعی محسوب شده و تأخیر قضا روزه در فرض مذکور سبب وجوب كفاره نمی‌باشد، والا (اگر خوف ضرر نباشد) كفاره ساقط نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم

اگر بر اثر روزه (به دلیل کم یا خشک شدن شیرش) خوف ضرر بر طفل خود داشته، عذر شرعی محسوب شده و تأخیر قضا روزه در فرض مذکور سبب وجوب كفاره نمی‌باشد والا كفاره ساقط نیست.

ضرر برای مادر:

حکم بیمار را دارد و قضا و كفاره تأخیر ندارد، ولی پرداخت كفاره مدّ طعام (فدیه) واجب است.

جواب‌های ثابت، ص ۱۲، س ۵۷ و ۵۸

اجوبه الاستفتائات، ص ۱۶۶، با استفاده از س ۸۰۶

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

كفاره‌ی تأخیر دارد.

كفاره تأخیر دارد.

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

در فرض مذکور که عذرش تا ماه رمضان بعدی ادامه داشته است فقط باید دو مدّ طعام (هر مد به حساب گندم حدود ۹۰۰ گرم است) كفاره بدهد و قضا واجب نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم

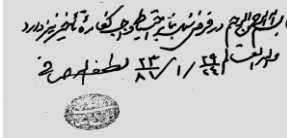
در فرض مذکور که عذرش تا ماه رمضان بعدی ادامه داشته است فقط باید دو مدّ طعام (هر مد به حساب گندم حدود ۹۰۰ گرم است) كفاره بدهد و قضا واجب نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال بنابر احتیاط واجب كفاره تأخیر نیز دارد.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

(ضرر برای مادر):

قضا ندارد ولی كفاره مدّ طعام (فدیه) دارد.

تفاهة، دروغی است که در وقت روزه دارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بلی كفاره تأخیر نیز واجب است.

بلی كفاره تأخیر نیز واجب است.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب برای هر روز فدیة (یک مدّ طعام) تأخیر بدهد.

احکام بانوان، ص ۱۳۳، س ۱۲۹

عدم توانایی دختر تازه به تکلیف رسیده در گرفتن روزه

سؤال: دختری که تازه به تکلیف رسیده ولی توانایی روزه گرفتن (ماه مبارک رمضان) را ندارد، وظیفه‌ی او چیست*؟

امام خمینی رحمته الله

روزه واجب نیست ولی باید قضای آن را بگیرد و اگر تا ماه مبارک رمضان بعد به تأخیر افتاد باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد مگر آن که در تأخیر معذور باشد.

تحریرالوسیله، ج ۱، ص ۲۹۳، با استفاده از م ۱

استفتائات، ج ۱، ص ۳۳۳، ش ۸۸

آیت الله بهجت رحمته الله

روزه واجب نیست ولی باید قضای آن را بگیرد و اگر تا ماه مبارک رمضان بعد به تأخیر افتاد باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد مگر آن که در تأخیر معذور باشد.

توضیح المسائل، مسائل متفرقه، ص ۱، با استفاده از س ۳

استفتائات، ج ۲، ص ۳۶۸، م ۲۸۹۳

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

اگر روزه گرفتن برای آن‌ها ضرر داشته باشد یا تحمل آن بر ایشان همراه با مشقت زیاد باشد، افطار برای آنها جایز است ولی باید قضای آن‌ها را بگیرد.

اجوبة الاستفتائات، ص ۱۵۲، س ۷۳۲ و ۷۳۴

*. اگر آنان می‌توانند با استفاده از راه‌های معمول برای تقویت مثل سحری مقوی خوردن یا کاهش فعالیت بدنی در طی روز یا استراحت بیشتر بدون داشتن ضرر و سختی فوق‌العاده روزه‌ی ماه مبارک رمضان را بگیرند، این کار لازم است و یا هر روز پی در پی نمی‌توانند روزه بگیرند ولی به صورت پراکنده هر چند با رعایت موارد مذکور می‌توانند برخی روزها را روزه بگیرند؛ باید چنین کنند.

آیت الله خونی رحمته الله علیه

روزه واجب نیست هر وقت توانایی پیدا نمود باید قضای آن را بگیرد و اگر تا ماه مبارک رمضان بعد هم نتواند قضا کند بنابر احتیاط واجب در آخر سال برای هر روز یک مدّ طعام (فدیه) به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۲۷۳، با استفاده از م ۱۵۹۲

استفتائات، ص ۱۱۱، س ۳۶۷

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر روزه گرفتن برای آنان ضرر ندارد، اما به علت طولانی بودن روز یا شدت گرما تمام کردن روزه برای آنان سختی فوق العاده‌ای دارد که معمولاً چنین سختی قابل تحمل نیست باید به قصد قربت مطلقه^۱ روزه بگیرد و هنگامی که به علت ضعف شدید یا احساس تشنگی زیاد ادامه روزه ماه مبارک رمضان بر آنان فوق العاده سخت شد، می‌تواند آب بیاشامد یا غذا بخورند ولی به احتیاط واجب در خوردن و آشامیدن به مقدار ضرورت اکتفا نمایند و در بقیه روز از انجام کاری که روزه را باطل می‌کند؛ پرهیز نمایند و قضای روزه واجب است.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۵۳۹، م ۱۹۱۴

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

اگر از گرفتن روزه ماه رمضان بطور کلی عاجز باشد، روزه واجب نیست و بنابر احتیاط مستحب برای هر روز یک مدّ طعام به مسکین بدهد اما اگر تا سال آینده عاجز نیست بلکه روزه گرفتن برای او مشقت شدید دارد باید برای هر روز یک مدّ طعام به مسکین بدهد.

کتاب احکام و استفتائات روزه، ص ۲۰۳، با استفاده از س ۳۸۰

۱. خصوص روزه واجب را نیت نکند؛ بلکه از مبطلات روزه پرهیز کند و قصدش از این کار به طور کلی قربت الی الله باشد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر نمی تواند روزه بگیرد (و عذر او تا رمضان بعد ادامه دارد) فعلاً پرداخت کفاره یک مدّ طعام کافی است و در سال های بعد قضا کند.

پاسخ کوتاه به ۷۵۰ پرسش، ص ۸۶، س ۲۵۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر روزه موجب ضعف غیر قابل تحمل شود و برای او مشقت و حرج داشته باشد، روزه نگیرد، ولی بعداً در صورت تمکن و قدرت قضا کند.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۱۵۳، س ۵۶۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

روزه واجب نیست و باید قضای آن را بگیرد، ولی اگر تا ماه مبارک رمضان سال بعد قادر بر قضای آن هم نباشد، قضای روزه ها بر او واجب نیست و باید برای هر روز معادل ۷۵۰ گرم گندم و مانند آن به فقیر بدهد.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۱۵۲، س ۴۳۹

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

چنانچه در عسر و حرج قرار می گیرد روزه بر او فعلاً واجب نیست ولی قضای آن در موقعی که قدرت پیدا می کند واجب است.

چنانچه در عسر و حرج قرار می گیرد روزه بر او فعلاً واجب نیست ولی قضای آن در موقعی که قدرت پیدا می کند واجب است.
۱۳۹۱/۸/۱۹
مجلس

وقت شرعی افطار و نماز مغرب

سؤال: آیا وقت نماز مغرب با افطار روزه یکی است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

بله، یکی است.^۱

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۴۵، با استفاده از فصل ۸

توضیح المسائل، ص ۲۲۳، با استفاده از م ۱۵۵۰

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بله.^۲

بسم الله الرحمن الرحیم

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

وقت هر دو، مغرب شرعی است.^۳

بسم الله الرحمن الرحیم

وقت هر دو، مغرب شرعی است.

اجوبه الاستفتائات، ص ۱۵۷، س ۷۵۸، پاورقی

۱. وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است.

۲. وقت هر دو پنهان شدن قرص خورشید است. توضیح المسائل، ص ۱۲۴، م ۶۱۹.

۳. وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است. رساله عملیه، ص ۲۱، م ۱۵۳.

آیت الله سیستانی مد ظله العالییکی است.^۱

یکی است.

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالیوقت نماز مغرب با افطار روزه فرق ندارد.^۲

بمرتضی

وقت نماز مغرب با افطار روزه فرق ندارد به شیخ مرتضی

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالیبلی، یکی است.^۳

بسم الله الرحمن الرحیم - بلی، یکی است. واصله ۱۳۴۴ م ۳ اردیبهشت ۱۴۰۱

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته اللهبلی یکی است.^۴

بلی

بلی یکی است.

۱۳۸۵

^۱ . وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است. با استفاده از جزوه نماز موجود در اداره پاسخ به سؤالات.^۲ . وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است. توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۷۴۴.^۳ . وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است. توضیح المسائل، ص ۱۵۲، م ۷۴۳.^۴ . وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است. توضیح المسائل، ص ۱۳۸، م ۷۳۵.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

احتیاط (مستحب) آن است که تا زوال حمره مشرقیه صبر کند.^۱

احتیاط آنست که تا زوال حمره مشرقیه صبر کند -

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بلی، یکی است.^۲

به جواب بلی، یک است ویرایش
۸۵/۹/۲۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

یکی است.^۳

توضیح المسائل، ص ۳۳۴، با استفاده از م ۷۴۱ و

ص ۴۸۱، با استفاده از م ۱۵۵۸

۱ . وقت افطار و نماز مغرب یکی است که پنهان شدن قرص آفتاب در افق است. توضیح المسائل، ص ۱۳۳، با

استفاده از م ۶۷۵ و ص ۲۴۶، با استفاده از م ۱۳۱۵

۲ . وقت مغرب از بین رفتن سرخی طرف مشرق است. توضیح المسائل، ص ۱۵۵، م ۷۳۶.

۳ . بنابر احتیاط واجب مغرب وقتی است که سرخی طرف مشرق که بعد از غروب آفتاب پیدا می شود، از بالای سر

انسان بگذرد. توضیح المسائل، ص ۲۷۵، احکام روزه

حیض شدن روزه‌دار بین غروب و مغرب

سؤال: اگر زن بین غروب آفتاب (پنهان شدن قرص خورشید) و مغرب (از بین رفتن سرخی از طرف مشرق) خون حیض ببیند، روزه او چه حکمی دارد؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، تبریزی رحمته الله علیه، خامنه‌ای مد ظله العالی، خونی رحمته الله علیه، سیستانی مد ظله العالی، شبیری زنجانی مد ظله العالی، صافی گلپایگانی مد ظله العالی، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، نوری همدانی مد ظله العالی، وحید خراسانی مد ظله العالی: روزه‌اش باطل است.^۱

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۳۰۹، شرائط صحة الصوم، با استفاده از م ۱ و توضیح المسائل، ص ۲۳۳، با استفاده از م ۱۶۴۰
- آیت الله اراکی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۲، ص ۴۶، شرائط صحة الصوم، با استفاده از الرابع و توضیح المسائل، ص ۲۹۶، با استفاده از م ۱۶۷۴
- آیت الله تبریزی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۲۴۴، با استفاده از م ۱۶۴۹
- آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی: توضیح المسائل عملیه، ص ۵۲، با استفاده از م ۴۶ و رساله آموزشی، ج ۱، ص ۲۵۰، با استفاده از م ۹
- آیت الله خونی رحمته الله علیه: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۶۴، الفصل الرابع، شرائط صحة الصوم و توضیح المسائل، ص ۲۸۰، با استفاده از م ۱۶۴۹
- آیت الله سیستانی مد ظله العالی: العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۴۵۰، شرائط صحة الصوم، الرابع و توضیح المسائل، ص ۲۶۲، با استفاده از م ۱۶۱۲
- آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی: توضیح المسائل، ص ۳۳۱، با استفاده از م ۱۶۴۹
- آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی: هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۲۸، م ۱۳۵۰ و توضیح المسائل، ص ۳۲۲، با استفاده از م ۱۶۴۹
- آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۲، ص ۴۵، شرائط صحة الصوم، الرابع و توضیح المسائل، ص ۲۷۴، با استفاده از م ۱۶۹۳
- آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه: هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۶۸، م ۱۳۵۱ و توضیح المسائل، ص ۲۸۰، با استفاده از م ۱۶۴۹
- آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی: التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۸۹، شرائط صحة الصوم و توضیح المسائل، ص ۳۱۸، با استفاده از م ۱۶۳۷

آیات عظام: بهجت رحمته و مکارم شیرازی رحمته
روزه اش صحیح است.^۱

معیار امساک و افطار با اذان رسانه‌ها

سؤال: آیا روزه‌دار می‌تواند ملاک در امساک و افطار را اذانی قرار دهد که از رسانه‌های گروهی اعلام می‌گردد؟

امام خمینی رحمته

اگر موجب یقین و اطمینان به دخول وقت باشد اعتماد بر آن مانع ندارد.

تحریر الوسيله، ج ۱، ص ۱۱۰، با استفاده از م ۱۴

استفتائات، ج ۱، ص ۱۳۳، س ۲۴

توضیح المسائل، ص ۱۱۲، با استفاده از م ۷۴۲

آیت الله اراکی رحمته

اگر علم یا اطمینان به دخول وقت حاصل شود اعتماد بر آن مانع ندارد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۳۹۸، با استفاده از م ۱، پاورقی

۳ و ۴

توضیح المسائل، ص ۱۳۸، با استفاده از م ۷۳۶

آیت الله بهجت رحمته

اگر موجب یقین یا اطمینان به دخول وقت باشد اعتماد بر آن مانع ندارد.

آیت الله وحید خراسانی رحمته: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۳۰۵، شرائط صحة الصوم، الفصل الرابع و توضیح المسائل، ص ۴۹۵، با استفاده از م ۱۶۴۸

^۱ . آیت الله بهجت رحمته : وسیلة النجاة، ص ۳۱۶، شرائط صحة الصوم، م ۱ و توضیح المسائل، ص ۲۵۴، با استفاده از م ۱۳۲۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته: العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۴۹، شرائط صحة الصوم، الرابع و توضیح المسائل، ص ۲۵۷، با استفاده از م ۱۳۸۴

استفتائات، ج ۲، ص ۳۴۸، با استفاده از م ۲۸۱۷
توضیح المسائل، ص ۱۲۵، با استفاده از م ۶۲۵

آیت الله تبریزی رحمته الله

باید علم یا اطمینان به دخول وقت پیدا کند.

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۷۹، با استفاده از س ۳۷۲
توضیح المسائل، ص ۱۱۹، با استفاده از م ۷۵۰

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر برای مکلف اطمینان به دخول وقت حاصل شود، می تواند بر آن اعتماد کند.

اجوبة الاستفتائات، ص ۷۹، س ۳۵۹

آیت الله خویی رحمته الله

اگر علم یا اطمینان به دخول وقت حاصل شود اعتماد بر آن مانع ندارد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۳۳، با استفاده از م ۵۰۷
توضیح المسائل، ص ۱۳۲، با استفاده از م ۷۵۰

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر موجب یقین یا اطمینان به دخول وقت باشد اعتماد بر آن مانع ندارد.

توضیح المسائل جامع، ص ۲۸۰، با استفاده از م ۸۹۴
العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۲۴، احکام اوقات
نماز، با استفاده از م ۱

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

اگر خودش یا نوع مردم اطمینان کنند که وقت داخل شده کافی است.

توضیح المسائل، ص ۱۵۸، با استفاده از م ۷۵۰
احکام و استفتائات روزه، ص ۴۶، با استفاده از م ۱۲

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

اگر موجب یقین و اطمینان به دخول وقت باشد اعتماد بر آن مانع ندارد.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۶۴، با استفاده از س ۱۹۲

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۰، با استفاده از م ۶۴۹

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

بلی، برای اهالی شهر محل پخش و اهالی اطراف که با آن شهر نزدیک و هم افق هستند، حجّت است و نماز و افطار مطابق آن مانعی ندارد.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۹۸، س ۳۲۳

توضیح المسائل، ص ۱۲۶، با استفاده از م ۷۴۱

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

تا یقین یا اطمینان به دخول وقت نشده، نمی توان ترتیب اثر داد.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۰، با استفاده از م ۶۴۹

توضیح المسائل، ص ۱۳۲، با استفاده از م ۷۵۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

چنانچه موجب اطمینان یا ظن قوی شود، مانعی ندارد.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۷۵، س ۱۴۲

توضیح المسائل، ص ۱۳۴، با استفاده از م ۶۸۲

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

بلی، برای اهالی شهر محل پخش و اهالی اطراف که به آن شهر نزدیک و هم افقند حجّت است و نماز و افطار مطابق آن مانعی ندارد.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۳۱، س ۱۰۶

توضیح المسائل، ص ۱۵۷، با استفاده از م ۷۴۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

اگر علم یا اطمینان به دخول وقت حاصل شود اعتماد بر آن مانع ندارد.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۴۹، با استفاده از م ۵۰۷

توضیح المسائل، ص ۱۳۸، با استفاده از م ۷۴۸

تزریق آمپول در حال روزه

سؤال: تزریق انواع آمپول در حال روزه چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

احتیاط واجب آن است که روزه‌دار از استعمال آمپولی که به جای غذا به کار می‌رود خودداری کند، ولی تزریق آمپولی که عضو را بی حس می‌کند یا به جای دوا استعمال می‌شود، اشکال ندارد. (در نتیجه آمپولهای تقویتی و عضلانی اشکال ندارد).

توضیح المسائل، ص ۲۲۶، م ۱۵۷۶

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

اکل و شرب در موارد مذکور [آمپول‌های تقویتی و غیر تقویتی، سرم غذایی و تقویتی] صادق نیست بنابراین اشکالی ندارد.

استفتائات، ص ۵۱، س ۱۲

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

احتیاط واجب آن است که روزه‌دار از استعمال آمپولی که به جای غذا به کار می‌رود خودداری کند. بلکه اجتناب خالی از وجه نیست؛ ولی تزریق آمپولی که عضو را بی حس می‌کند یا به جهت دیگر استعمال می‌شود اشکال ندارد و اجتناب از آمپولی که معلوم نیست از قسم اول باشد یا نه لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۲۵۴ و ۲۵۳، م ۱۲۸۴

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

تزریق آمپول روزه را باطل نمی‌کند، ولی بنابر احتیاط واجب باید از به کار بردن سرم - چه غذایی باشد چه تقویتی - در حال روزه اجتناب شود.

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۱۴۲، س ۶۸۱

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

احتیاط واجب آن است که روزه‌دار از آمپول‌های مقوی یا مغذی و هر آمپولی که در رگ تزریق می‌شود و نیز انواع سرم‌ها خودداری کند، لکن آمپول‌های دارویی که در عضله تزریق می‌شود و نیز آمپول‌هایی که برای بی حس کردن به کار می‌رود، مانعی ندارد.

اجوبة الاستفتاءات، ص ۱۵۹، س ۷۶۷

آیت الله خویی رحمته الله علیه

آمپولی که عضو را بی حس می‌کند یا به جهت دیگر استعمال می‌شود برای روزه‌دار اشکال ندارد. و بهتر آن است که از استعمال آمپولی که به جای دوا و غذا بکار می‌برند، خودداری کند.

توضیح المسائل، ص ۲۷۲، م ۱۵۸۵

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

آمپول و سرم روزه را باطل نمی‌کند هر چند آمپول تقویتی یا سرم قندی نمکی باشد.

توضیح المسائل جامع، ص ۵۴۹، م ۱۹۵۸

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

روزه‌دار از استعمال سرم و آمپولی که به جای غذا بکار می‌رود خودداری کند، ولی تزریق آمپول دوائی و آمپولی که عضو را بی حس می‌کند، اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۳۹۶، م ۱۵۸۵

احکام و استفتائات روزه، ص ۵۵، س ۲۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

احتیاط مستحب آن است که روزه‌دار از استعمال آمپول و سرم خودداری کند، و فرقی بین آمپول‌ها نیست، و اگر لازم شد و تزریق کرد روزه‌ای او باطل نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۳۱۲، م ۱۵۸۵

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۱۳۴ و ۱۳۵، س ۴۷۳

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

باید روزه دار از استعمال آمپولی که به جای غذا بکار می رود خودداری کند، ولی تزریق آمپولی که عضو را بی حس می کند یا بجای دوا استعمال می شود اشکال ندارد.
توضیح المسائل، ص ۲۶۶ و ۲۶۷، م ۱۶۳۵

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

احتیاط مستحب آن است که روزه دار از استعمال آمپول خودداری کند، و فرقی بین آمپول ها نیست. و اگر لازم شد و تزریق کرد روزه ی او باطل نمی شود.
توضیح المسائل، ص ۲۷۱، م ۱۵۸۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

آمپول هایی که در رگ تزریق می شود مطلقاً برای روزه اشکال دارد ولی آمپول های غیر وریدی اشکال ندارد.

بسم الله الرحمن الرحیم

۱۵: آمپول های که در رگ تزریق می شود مطلقاً برای روزه اشکال دارد.
ولی آمپول های غیر وریدی اشکال ندارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

آمپول مطلقاً روزه را باطل نمی کند.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۵۹، س ۲۱۰
توضیح المسائل، ص ۳۰۹، م ۱۵۷۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

تزریق آمپولی که به جای دوا به کار می رود یا عضو را بی حس می کند، اشکال ندارد، و احتیاط مستحب آن است که روزه دار از استعمال آمپولی که به جای آب و غذا به کار می رود خودداری کند.

توضیح المسائل، ص ۲۸۰، م ۱۵۸۴

تأخیر قضای روزهی ماه رمضان به علت عذر و کفاره آن

سؤال: اگر شخصی که به واسطه‌ی عذری (مثل بیماری یا ...) ماه رمضان را روزه نگرفته و تا رمضان بعد نیز به واسطه‌ی همان عذر نتوانسته آنها را قضا نماید وظیفه وی چیست؟ آیا کفاره‌ی تأخیر نیز باید پردازد؟

امام خمینی رحمته الله

اگر عذر بیماری باشد و تا سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی که نگرفته بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد ولی اگر به واسطه‌ی عذر دیگری مثلاً برای مسافرت روزه نگرفته باشد و تا رمضان بعد باقی بماند، روزه‌هایی که نگرفته باید قضا کند و احتیاط مستحب آن است که برای هر روز یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۷۲، فی قضاء شهر رمضان، ۸م
توضیح المسائل، ص ۲۲۴، ۱۷۰۳م

آیت الله اراکی رحمته الله

اگر عذر بیماری باشد و تا سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی که نگرفته بر او واجب نیست، و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد ولی اگر به واسطه عذر دیگری مثلاً برای مسافرت روزه نگرفته باشد و عذر او تا رمضان بعد بماند روزه‌هایی که نگرفته باید قضا کند و احتیاط واجب آن است که برای هر روز یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۳۰۶، ۱۷۳۶م
العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۰، ۱۳م

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر عذر بیماری باشد و تا سال بعد طول بکشد، قضای روزه ساقط است و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد ولی اگر عذر غیر مرض باشد مثل سفر بنابر اظهر، سفر ضروری به استمرار مرض ملحق می شود. (قضای روزه ساقط شده و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.) و اگر سفر غیر ضروری باشد به مرض غیر مستمر ملحق است (قضای روزه واجب و باید برای هر روز یک مدّ طعام «کفّاره‌ی تاخیر» به فقیر بدهد.)

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۳۲۴، ۸، (۱۱۷۲)

آیت الله تبریزی رحمته الله

چنانچه بجهت بیماری روزه نگرفته و بیماری او تا ماه رمضان آینده ادامه داشت در این صورت قضا واجب نیست و باید برای هر روز که روزه نگرفته یک مدّ طعام به فقیر فدیة بدهد و چنانچه بجهت عذر دیگری غیر از بیماری (مثلاً سفر) روزه ماه رمضان را نگرفته و تا ماه رمضان آینده نیز به جهت عذر (سفر) نتوانست قضا کند یا بجهت بیماری در ماه رمضان روزه نگرفته و بجهت عذر دیگری غیر از بیماری تا ماه رمضان آینده نتوانست قضا کند در این فرض باید روزه‌ها را قضا نماید و بنابر احتیاط واجب برای هر روز یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۲۵۲، م ۱۷۱۲ و ۱۷۱۳

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۸۸، م ۱۰۵۰ و ۱۰۵۱

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر عذر او به جهت بیماری باشد و تا سال آینده استمرار پیدا کند، قضای روزه بر او واجب نیست ولی باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد ولی اگر عذر غیر بیماری باشد (مثلاً مسافرت) و تا سال آینده استمرار پیدا کند، فقط قضای روزه‌هایی را که از او فوت شده کافی است.

اجوبة الاستفتاءات، ص ۱۶۷ و ۱۵۶، با استفاده از

س ۸۱۰ و ۷۵۲

آیت الله خویی رحمته الله

اگر عذر بیماری باشد و بیماری او تا رمضان سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی را که نگرفته بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد. و اگر به واسطه‌ی عذر دیگری مثلاً برای مسافرت روزه نگرفته و عذر او تا رمضان سال بعد باقی بماند، روزه‌هایی را که نگرفته باید قضا کند و احتیاط واجب آن است که برای هر روز یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۲۹۱، م ۱۷۱۲

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۵۳ و ۵۴، م ۱۳

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر عذر بیماری باشد و بیماری او تا رمضان سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی را که نگرفته بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد و پرداخت آن قبل از فرا رسیدن ماه رمضان سال بعد صحیح نیست.

ولی اگر بواسطه‌ی عذر دیگری مثلاً برای مسافرت روزه نگرفته باشد و عذر او تا رمضان بعد باقی بماند، روزه‌هایی را که نگرفته باید قضا کند، احتیاط واجب آن است که برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۵۷۷، م ۲۰۷۵ و ۲۰۷۸

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۴۶۵، م ۱۳

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

اگر عذر بیماری باشد و مرض او تا رمضان سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی را نگرفته بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ - که حدود ۹۰۰ گرم است - طعام به مسکین بدهد.

ولی اگر بواسطه‌ی عذر دیگری (مثلاً برای مسافرت) روزه نگرفته باشد و عذر او تا ماه رمضان بعد باقی بماند هر چند احتیاط مستحب است روزه‌هایی را که نگرفته قضا کند ولی در هر صورت باید برای هر روز یک مدّ طعام به مسکین بدهد.

توضیح المسائل، ص ۳۴۳، م ۱۷۱۲

آیت الله فاضل لنکرانی مد ظله العالی

اگر عذر مذکور مریضی باشد لازم نیست قضا کند بلکه برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد و اگر عذر غیر از مریضی باشد باید قضا آن را بگیرد و بنابر احتیاط واجب یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

سید علی دانه

بسم الله الرحمن الرحیم
 این برگه در روز دوشنبه ۱۳۹۰/۰۵/۰۵
 در دفتر اسناد رسمی شماره ۱۹۰۰
 در شهر تهران به ثبت رسیده است
 و در روز ۱۳۹۰/۰۵/۰۵
 در دفتر اسناد رسمی شماره ۱۹۰۰
 در شهر تهران به ثبت رسیده است

۱۹۰۰

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر عذر مریضی باشد و مرض او تا رمضان سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی را که نگرفته بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد، ولی اگر به واسطه عذر دیگری مثلاً برای مسافرت، روزه نگرفته باشد و عذر او تا رمضان بعد باقی بماند، روزه‌هایی را که نگرفته باید قضا کند و احتیاط مستحب آن است که برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۲۹۰، م ۱۷۱۲

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۰، م ۱۳

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

قضا بر چنین شخصی واجب نیست فقط کفاره مد طعام می‌دهد.

تفاوت بین شخصی واجبیت قضا و کفاره مد طعام می‌دهد

(اگر عذر بیماری باشد و بیماری او تا رمضان سال بعد طولانی شود، قضای روزه‌هایی را که نگرفته واجب نیست، فقط باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد، ولی اگر به واسطه عذر دیگری (مثلاً به خاطر مسافرت) روزه نگرفته باشد و عذر او تا رمضان سال بعد باقی بماند احتیاط واجب آن است که روزه‌هایی را که نگرفته بعد از ماه رمضان قضا کند و برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد.)

توضیح المسائل، ۱۳۸۳، ص ۲۶۷، م ۱۴۳۳

العروة الوثقی مع تعلیقات، ۱۳۸۸، ج ۲، ص ۶۵، م ۱۳

احکام القضاء

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر عذر بیماری باشد و مرض او تا رمضان سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی را که نگرفته بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد، ولی اگر به واسطه‌ی عذر دیگری مثلاً برای مسافرت روزه نگرفته باشد و تا رمضان بعد باقی بماند، روزه‌هایی را که نگرفته باید قضا کند و احتیاط مستحب آن است که برای هر روز یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۳۲۹، م ۱۷۰۰

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۹۵، م ۱۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر عذر بیماری باشد و مرض او تا ماه رمضان سال بعد طول بکشد، قضای روزه‌هایی را که نگرفته بر او واجب نیست، و باید برای هر روز یک مدّ طعام به فقیر بدهد، ولی اگر به واسطه‌ی عذر دیگری (مثلاً برای مسافرت) روزه نگرفته باشد و عذر او تا ماه رمضان بعد باقی بماند، روزه‌هایی را که نگرفته باید قضا کند و احتیاط واجب این است که برای هر روز یک مدّ طعام هم به فقیر بدهد.

توضیح المسائل، ص ۲۹۷ و ۲۹۸، م ۱۷۱۱

منهاج الصالحین، (العبادات)، ج ۲، ص ۳۱۶، م ۱۰۵۰

نماز و روزه مسافر

نماز و روزه مسافر

میزان در مسافت شرعی

سؤال: میزان در مسافت شرعی چیست؟

امام خمینی رحمته الله

هشت فرسخ، معادل ۴۵ کیلومتر است.

توضیح المسائل، ص ۱۷۳، شرط اول

استفتائات، ج ۱، ص ۱۹۴، س ۲۳۸

آیت الله اراکی رحمته الله

هشت فرسخ است.

توضیح المسائل، ص ۲۳۳، شرط اول

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۷۲۶، الاول و م ۱

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۲۲۴، م ۱۲۶۴

آیت الله بهجت رحمته الله

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۵ کیلومتر است.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۲۶۵، احدها

استفتائات، ج ۲، ص ۳۹۵، م ۲۹۷۹

آیت الله تبریزی رحمته الله

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۴ کیلومتر است.

توضیح المسائل، ص ۲۱۴، شرط اول

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۴۱، م ۸۸۴

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

هشت فرسخ؛ معادل ۴۱ کیلومتر است.

سایت مقام معظم رهبری

آیت الله خویی رحمه الله

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۴ کیلومتر است.

توضیح المسائل، ص ۲۲۲، شرط اول

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۳۸، م ۸۸۴

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۴ کیلومتر است.

توضیح المسائل جامع، ص ۴۴۱، م ۱۵۴۳

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۰ کیلومتر است.

استفتائات، ج ۲، ص ۸۵، س ۳۴۱

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۵ کیلومتر است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۹۰، م ۱۱۰۶

توضیح المسائل، ص ۲۱۵، شرط اول

آیت الله فاضل لنکرانی رحمه الله

هشت فرسخ؛ معادل ۴۵ کیلومتر باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۱۴، شرط اول

احکام الواضحه، ص ۲۲۹، م ۹۲۸

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

هشت فرسخ؛ معادل ۴۵ کیلومتر باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۲۳ شرط اول

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۲۵، م ۱۱۰۶

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

هشت فرسخ؛ حدود ۴۳ کیلومتر است.

توضیح المسائل، ص ۲۱۲، م ۱۱۲۰

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

هشت فرسخ؛ تقریباً ۴۴ کیلومتر است.

توضیح المسائل، ص ۲۵۶، شرط اول

منتخب المسائل، ص ۱۵۳، الشرط الاول

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

هشت فرسخ؛ معادل ۴۴ کیلومتر باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۳۱، شرط اول

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۶۵، م ۸۸۴

وظیفه مسافر در محل اقامت بعد از انصراف از قصد

سوال: مسافری در محلی قصد اقامت ده روز نموده، اگر از ماندن منصرف

شود، حکم نمازهای بعدی او در صورت های زیر چیست؟

الف) بعد از خواندن یک نماز چهار رکعتی اداء

ب) بعد از خواندن یک نماز چهار رکعتی قضاء در همان مکان

ج) قبل از خواندن یک نماز چهار رکعتی به دلیل حائض بودن

امام خمینی رحمته الله

(الف) تمام است.

(ب) بنابر احتیاط واجب (بین شکسته و تمام) جمع کند.

(ج) شکسته است.

تحریر الوسیله، ج ۱، قواطع سفر، ص ۲۵۹ و ۲۶۰، م

۹ و ۱۰

توضیح المسائل، ص ۱۸۲، م ۱۳۴۲

آیت الله اراکی رحمته الله

(الف) تمام است.

(ب) تمام است.

(ج) شکسته است.

المسائل الواضحه، ص ۲۳۵، نماز مسافر، م ۱۳۳۵

العروة الوثقی، ج ۱، قواطع سفر، ص ۷۵۴ و ۷۵۵،

م ۱۸، ۱۹ و ۲۰

آیت الله بهجت رحمته الله

(الف) تمام است.

(ب) تمام است.

(ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۱۴، م ۱۰۸۹

وسيلة النجاة، ص ۲۷۷ و ۲۷۸، م ۹۸۸ (۹)، ۹۸۹

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) شکسته است.

ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۲۳، م ۱۳۵۱

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۵۳، قواطع سفر، م ۹۳۳

و ۹۳۴

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) _____

ج) شکسته است.

رساله آموزشی، ج ۱، ص ۲۱۲، م ۵

آیت الله خویی رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) شکسته است.

ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۳۳، م ۱۳۵۱

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۵۰ و ۲۵۱، م ۹۳۳ و

۹۳۴

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) شکسته است.

ج) شکسته است.

منهاج الصالحین ، ج ۱، ص ۲۸۱، ۲۸۲
توضیح المسائل جامع، ص ۴۶۳، م ۱۶۲۰، شرط
چهارم

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) شکسته است.

ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۸۰، با استفاده از م ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) بنابر احتیاط واجب (بین شکسته و تمام) جمع کند.

ج) شکسته است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۰۰، م ۱۱۶۲ و ۱۱۶۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) تمام است.

ب) تمام است.

ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۲۴، م ۱۱۶۴

الاحکام الواضحه، ص ۲۳۹، م ۹۷۵

العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، ص ۷۱۳، م ۱۸

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

(الف) تمام است.

(ب) بنابر احتیاط واجب (بین شکسته و تمام) جمع کند.

(ج) شکسته است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۳۶، م ۱۱۶۲ و ۱۱۶۴

توضیح المسائل، ص ۲۳۴، م ۱۳۵۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

(الف) تمام است.

(ب) شکسته است.

(ج) شکسته است.

العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، قواطع سفر،

ص ۸۰۳ و ۸۰۴، م ۱۵ و ۱۸، پاورقی ۳

توضیح المسائل، ص ۲۲۳، م ۱۱۷۱

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

(الف) تمام است.

(ب) تمام است.

(ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۶۸، م ۱۳۴۲ / التعليقات علی

کتاب العروة الوثقی، ص ۱۷۸، م ۱۸

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

(الف) تمام است.

(ب) شکسته است.

(ج) شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۴۲، م ۱۳۵۰

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۷۹، م ۹۳۳ و ۹۳۴

محاسبه ده روز در سفر

سوال: محاسبه ده روز اقامت برای مسافر چگونه است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۵۸، ۵م

توضیح المسائل، ص ۱۸۱، م ۱۳۳۶

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

توضیح المسائل، ص ۲۴۳، م ۱۳۲۹

المسائل الواضحه، ص ۲۳۴، م ۱۳۲۹

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر شب به مقصد برسد از اذان صبح روز اوّل (طلوع فجر) تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

وسيلة النجاة، ص ۲۷۶، ب). قصد العشرة، م ۵
توضیح المسائل، ص ۲۱۳، م ۱۰۸۶

آیت الله تبریزی رحمته الله

اگر شب به مقصد برسد از طلوع آفتاب روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع آفتاب به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۵۲، الثانی
توضیح المسائل، ص ۲۲۲، م ۱۳۴۵

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

اگر شب به مقصد برسد از طلوع آفتاب روز اول تا غروب روز دهم و اگر بعد از طلوع آفتاب به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.
اجوبة الاستفتاءات، ص ۱۳۴ و ۱۳۵، با استفاده م ۶۵۷،
پاورقی

آیت الله خویی رحمته الله

اگر شب به مقصد برسد از طلوع آفتاب روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع آفتاب به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

العروة الوثقی، ص ۷۰۱ و ۷۰۲، الثانی
توضیح المسائل، ص ۲۳۲، م ۱۳۴۵

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

توضیح المسائل جامع، ص ۴۶۱، م ۱۶۱۱

با استفاده از استفتائات موجود در اداره پاسخ به سوالات

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

ملاک در محاسبه یا ۲۴ ساعت کامل است، یعنی اگر شب برسد ۲۴ ساعت کامل حساب کند، یا اگر طلوع فجر برسد از اذان صبح روز اوّل تا مغرب روز دهم ده روز کامل می شود. (ده روز و نه شب)

توضیح المسائل ص ۲۷۹، م ۱۳۴۵

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۹۹، م ۱۱۵۷

توضیح المسائل، ص ۲۲۵، م ۱۳۴۵

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

جامع المسائل، ج ۲، ص ۱۵۶ و ۱۵۷، س ۳۹۰

توضیح المسائل، ص ۲۲۳ و ۲۲۴، م ۱۳۵۰

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا مغرب (ذهاب حمرة مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۳۵، م ۱۱۵۷

توضیح المسائل، ص ۲۳۳، م ۱۳۴۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، ص ۸۰۰، الثانی

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، م ۱۱۶۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا مغرب (ذهاب حمرة مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

با استفاده از استفتائات موجود در اداره پاسخ به سوالات

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر شب به مقصد برسد بنابر احتیاط واجب از اذان صبح (طلوع فجر) روز اوّل تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۶۸، الثانی

توضیح المسائل، ص ۲۴۱، م ۱۳۴۴

